

Yóni

Ísu wíyómpa'a iyówana kaumbo-wáát-áátáyá'íyo miyáumai-aatai maisuwéna Yóni Ísun-aaí agaimakái. Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba moóráwígon-awí'a Yóni séna Ísun-aaisafesa érai'e síwae séna maarán-áái agaimakáíye. Maníkón-ímáyáámá aráátimindawi marapá'á ma'ánkaraimba wemá Ísun-íye. Yóni séna wemá Maníkón-aaigon-íye síyái. Ísu Maníkón-ááninko sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkemba awásiyukaiwain-íye síyantafena Ísu kawé-kísáú ímbo awánaron-kísau maíyái. Tuwímbai wenááisafesa érai'e sésa wení aampa'á aráátwáéwasa tuwímbai karo'é sésa símai sáwí'a uwánkaraawe. Ísu Maníkómpá'ó iyíyan-amba éna éraikoni áwáuma éna maé'mae'o iyawini áwáuman-íye-aaisafesa érai'e sewí Ísu aúí'a úmai maé'mae'a íyani'a wéuwatinkaiye. Aúí'a úmai maé'mae'o wéowini áwáuma ísáaro. Miyán-áái Yóni agaimakáíye.

1 ¹Áwáura'a maramá ímbo wéronka'a Maníkóní imáyáama aráátímíwaima wenáwí'a Maníkón-aaigon-íye. Maníkón-aaigo aasiyaasí ména Maníkóe ména wemá Maníkó póna ²áwáura'a Maníkón-aaigo Maníkóe ména ³seyaafá-tántáá'á úmarowana Maníkó imáyáa amúwana seyaafá-tántáá'á minkánáá paápé uráin-tantaa'a úmakaiye. ⁴Maníkón-aaigo waásimo maé'mae'o iyawini áwáuman-íye. Miyáumai wemá waásifimba sáma kátinkena ⁵kumeu'ó in-áémpá'á sáma kaisaná kumeu'ó í-tántáákómá sámo kain-tántáákómbá ímba iyáákéna kumeu'á uwánkaraiye. ⁶Moóráwígon-awí'a Yóni mérowana Maníkó ai'maréna ⁷sámo kain-áái maimaé seyaafá'-wáásífá'á winasá mináái isésa sésa érai'a Ísu Kárásítima waási sáma kátínkáíwain-íye síwae súwana ⁸Yóni wemá ímba sámo kátínkáíwai póna sámo kátinkaindawin-aaí maimaéna kuráíye. ⁹Maníkón-aaigoma seyaafá'-wáásífímbá sáma kátínkáíwain-íye. Yóni simátímakonka'a Maníkón-aaigo marapá'-wáásífímbá kumpaápé uráíye.

¹⁰Maníkón-aaigo maramá úmákéna marapá'á kumbérowasa marapá'-wáásí wení áwáuma ímba kawé'-úmai awánaraawe. ¹¹Wenamáápa'a kumbérowasa wenamááraa ímba aaweyáá uwánkówasa ¹²tuwímbai aaweyáá uwánkesa wenááisafesa timankúnkúmba ésa Maníkómpákémbá kunkáíye suwaná póna miwísáféna séna Maníkóní iyámpóisomban-owe

siyáiyē. ¹³Waási kentí imáyáafinkeni'a úmai wématinkaafó Maníkóní iyámpói ímba miyáumai Maníkóní iyámpóiyaaani'a wéowe. Maníkó wení imáyáafinkembo uwátínkáimba pósa Maníkóní iyámpóiyaaani'a wéowe.

¹⁴Maníkón-aaigo waási úkéna marapá'á ména kentááfímbá mérowata awánaraumne. Farumó

í-tántáá'wára arupísemo í-tántáá'wára'á wempímbá sáwífa'a wéron-kwaasi póna sámó kainkwára'-wáási úwata awánaraumne. Afowámá ááninkomba kímborawigomba póna sáma amúwana misáwára'á mérowata awánaraumne.

¹⁵Yóni wentáféna seyaafá'-wáási simátimena séna kembá ímbo masínkaronka'a kesínaaembo tíndawi wenónkáámbá paápé uréna ména póna kembá iyáákaraiye siyáunda-aaí minkwáásísáfé'a siyáumne siyáiyē.

¹⁶Farumó í-tántáá'á wempímbá sáwífa'o wéráiwai póna kentáá kawé'á wéuwasinkamaena wéwiye. ¹⁷Naaófá'á Maníkó Mósesemba ai'maréna séna kesí áamáamba simátimiyo siyéna ánaemba Ísu Káráísitimba ai'maréna séna farumó í-tántáá'é arupísemo í-tántáá'é mútimiyo siyáiyē. ¹⁸Naaófá'-naofa'e káfé'e marapá'-wáási Maníkón-ane'á ímba awánaraambanifo kímborawigo ááninkoma wesé'a ména mimbórái'a úmai ména póna kentáá wéaraasimiye.

Yóni nombó maitínkaraiwain-aaí.

Mátíyu 3:1-12, Máaka 1:7-9, Rúku 3:15-17

¹⁹Yérúsaremu-naopakemba Yúndaa-kawaa-waasi áamáán-kisau-waasiye Rífáin-andafaken-kwaasiye ti'márówasa Yónimpa'a tésa áisai esa sésa emá nááwa'ono suwaná ²⁰Yóni ímba umémpa'a tuwómbo afora'á séna Maníkómó iyáfasinankaraiwai Káráísiti ímba kemá úne súwasa ²¹sésa emá nááwa'o. Íráiyaa naaófá'á Maníkón-aaímo simátímakaiwaiya'ono suwaná Yóni séna ímbaniye súwasa miwí sésa naaófá'á Maníkó séna kesáái simátimindawi Móseseraan-kwaasi ai'maráanana kumíníyemo siyáimba wemá ewá'ónó suwaná Yóni séna ímbaniye súwasa ²²miwí sésa nááwa'ono simásimiyo. Simásímínda-aaí si'mákaawisa kosimátimeno suwaná ²³Yóni simátimena séna Maníkón-aaí simátímakowin-awi'a Áísaya naaófá'á agaimaréna séna

máásai-marafa'a moóráwigo ména aaemáiyakemba séna

Fasi'aénkóní aambá wi'ankáiyamba wení aambá arupíse íyana minámpá'á wíno

siyáimba mindá kemá úne Yóni súwasa ²⁴taáísai-un-kwaasifinkemba tuwímbai áamáán-kawaa-waasi miwí ²⁵Yónimba áisai esa sésa emó sémo Maníkómó iyáfasinankaraiwai ímba kemá úne. Ímba kemá Íráiyaa úne.

Maníkón-aaimo simátimindawi Móseseraan-kwaasi ímba kemá úne. Emó siyáandanifo nóintafewa nombá wémaitinkaano suwaná ²⁶Yóni séna kemá non-aantemba wémaitinkaunana kentí afufumpimbó moóráwigomo méraimba ímba wéawanaamba póna ²⁷ánaaembo kesínaaenka'o tándawi wemó aaimó síndara'o kemó sendá sáwí'an-iyé. Wení kisaumo wémaundasafe'a kemá úwoi-waasi úne Yóni siyáiyé. ²⁸Yóndani-nonkoni menáípá'á Pétáni-naopa'a Yóni nombá wémaitinkowasa áisai uwaná Yóni mináái simátímakaiye.

Ísun-aai Yóni simátímakain-aai.

²⁹Simátimena aafáyáaraamba Ísumo túmba Yóni awánéna simátimena séna kentí sáwí-imayaasafesa ísámai sipisípi-araa'o tufú'maimo Maníkómbó áméntemba wétin-kwaasi seyaafá'-wáásítí sáwí-imayaasafena ísámai maitiyuwáíndasafena póna puwíníye. Mindásafena Maníkó ai'máráísana kúmimba póna puwíníye. ³⁰Kembá ímbo masínkaronka'a kesínaaembo tándawi wendónkáámbá ména kembá íyáákaraiyemo siyáunda-aai minkwáásísáfé'a siyáumne. ³¹Maníkómó íyáfasinankaiwain-aai isé'a náawantafesawa séo siyáunda isa'á nombá wémaitinkaunda pósa Ísareri-waasi wembá

kawe'-úmai awánánááwe Yóni siyáiyé.

³²⁻³⁴Yóni awánaron-aai simátimena séna Maníkómó íyáfasinankaraiwaintafe'a sé'a nááwa'iyomo siyáunda wíyómpakemba Maníkóní ámútanko mááufu'-numagoraamba úmaena wenane'á kumbérais'a awáné'a sááka'a makáunda póna Maníkó si'mákaiwai séna nombá wémaitinkenana kesí ámútanko moórá-waasigon-ane'á kumbaína emá awáné sé Ufaen-ámútánkó tirumpimbá óraa'o uwátinkaindawin-iyé siyáin-aai sááka'o makáundara'a póna miyámó

imbá awáné'a simátimé'a sune. Wemá

Maníkón-ááninkon-iyé Yóni siyáiyé.

Énduruwe Pítáae'a Ísumbo arááiwakaayan-aai.

³⁵Simátimena aafáyáaraamba Yóniye wení kísau-waasiyaiye méresa ³⁶Ísumo kúmba awánéna uwaná Yóni séna minkwáásí Maníkó ai'mákain-kwaasi póna seyaafá'-wáásítí sáwí-imayaasafena ísámai puwíníye. Kentí sáwí-imayaasafesa ísámai sipisípi-araa'o tufú'maimo Maníkómbó áméntemba seyaafá'-wáásítí sáwí-imayaasafena ísámai puwíníye súwasarai ³⁷mindárai isésarai Ísun-ánaaemba arááiwáuyana ³⁸Ísu faé'mai métuwanena séna nóintafekaiya'oyo súwasarai miwí tááifinkemba sésarai Raapaiyo nááfara méraano waé'mai sésarai óraakoo nááfara méraano suyaná ³⁹Ísu séna taawánaakaiyo súwasarai wesé'a kuyambá mindáúmpá'á koméresa aafáúmó taenónka'a koméraawe.

⁴⁰Yónimo siyáin-aai iséna Ísumbo arááiwakon-kwaasi moóráwígon-awí'a Énduru wemá Sáimoni Pítaan-áfáko ⁴¹aifa'á awaaó ayaafái úmai awánéna séna Maníkómó iyáfasinankarawai Mésíyaa méraisa'a awánaraumne siyáiyé. Mésíyaawe-awí'a waé'mai Kíríki-waasi-taaifinkemba Kárásitiye sembá mináwíkóni áwáuma Maníkómó iyáfasinankarawai-in-iyé wésewe. ⁴²Sáimonimba áí'maena Ísumpa'a tuyaná Ísu awánéna séna Yónin-ááninko óne. Enáwí'a Sáimoniye. Moórá-awí'a Pítaawe simánkaumne Ísu siyáiyé. Miwí tááifinkemba Pitaawemo sembá óraa'-ontankowe wésewe.

Fírípiye Nátániyeriye Ísumbo arááiwakaayan-aai.

⁴³Aafáyáaraamba Ísu séna Káríri-aempa'a kónae séna Fírípimba ayaafái úmai awánéna séna kembá sirááiwauwo siyáiyé. ⁴⁴Wemá Pétésáitafakemba Éndurunte Pítaanteti naaópaken-kwaasin-iyé. ⁴⁵Fírípi Nátániyerimba ayaafái éna séna Móse Maníkón-aai aúfáifimba agaimarówasa Maníkón-aai simátímakowiye aúfáifimba agaimarésamo siyáan-kwaasigonta awánaraumne. Wemá Násareti-naopakemba Yósepin-ááninkon-awí'a Ísun-iyé súwana ⁴⁶Nátániyeri séna kesáámó súndasa Násareti-naopakemba ímba kawé'-wáásín-iyé wésune súwana Fírípi séna taawánaao súwasarai ⁴⁷kuyambá Ísu Nátániyerimba awánéna séna maandá érai'a Ísareri-waasigo éna ímbo karo'-ímáyáámó wéráiwai wétiye súwana ⁴⁸Nátániyeri áisai ena séna nóra úmaiya kesí imáyáa suwánéwa sénó súwana Ísu séna Fírípi ímbo áántarainka'a ení naaópa'a piyái-áwáura'a méraana'a kesí imáyáafinkemba awánaraumne súwana ⁴⁹Nátániyeri séna óraakoo emá Maníkón-ááninko e Ísareri-waasi kentáási kawáágó óne súwana ⁵⁰Ísu séna piyái-áwáura'a méraana'a kesí imáyáafinkemba awánaraumne súndasafe kentáfé sé érai'e Maníkón-ááninko óne wésene. Ení naaópa'a méraana'a imáyáafinkembo awánaraundasafe sénda po mintántáákómbó iyáákainda-tantaa'a ánaaemba awánáínone. ⁵¹Érai'a simátíme'a sune. Wíyómpa'a kampúaran-tawaai tuwínkaa'a ínasa wíyómpakemba waási úranko kumpaápé uráundawifa'a wíyómpaken-kisau-waasi iyé-kunke íya'a tuwánánááwe Ísu siyáiyé.

Ísu non-úramba wáíni-nombo waé'makain-aai.

2 ¹Aúnkáraamba Káríri-aempa'a Kéna-naopa'a túwaandu urésa aaré wéto'wai-esa Ísun-anówa komérowasa ²Ísune wení kísau-waasiye táántowasa komérowasa ³ándá-aran-domba nowaná tai'ówana Ísun-anówa Ísuntafena séna ándá-aran-domba tai'áiyé súwana ⁴Ísu séna kesí kísausafe ímba simásimiyo. Seyaafá'nánkáló kesí áwáumo suwánáíyan-kanaa ímba tiyáiyé súwana ⁵Ísun-anówa kísau-waasisafena séna simátimindantemban-oro siyáiyé. ⁶Yúndaa-waasi tiyáámbo

non-kwíyúmba mindásafena afa'móráe óraa-sawema wérowana ⁷Ísu kísau-waasisafena séna misáwéfímbá nombá fatímai ówitaaro súwasa fatímai ówitamarowana ⁸Ísu séna tuwímbai-nomba umaé'a tónká'ó káráwiyaiwaimba mááméro súwasa miyá uwaná ⁹mindómbá ándá-aran-domba urówana tónká'ó káráwiyowi néna séna nááfaken-dona'iyomo súmba kísau-waasi Ísun-ai isésa awánaraawe. Nááfaken-dona'iyó séna aaremó maún-kwaasigomba áántowana túwana séna ¹⁰seyaafá'-wáási aifa'á kawé'-ándá-árán-dómbá tíméwasa násúwááwasa úwoi-anda-aran-domba wétimewe. Emá ímba miyá óndarakemba ánaemba kawé'-ándá-árán-dómbá wésimene siyáiyé. ¹¹Káríri-aempa'a Kéna-naopa'a Ísu minkísáú-wáámé'á úmba wení fasi'aémbá aráátimuwasa wení kísau-waasi awánésa timankúnkúmba ésa sésa Maníkómpákémbá kunkáiyé siyáawe. ¹²Minkákémbá Ísuwe anówawe mináfáráwáínónndaawe wení kísau-waasiye miyáumai-waasi Kápaneamu-naopa'a kárika'a kumbéraawe.

Ísu óraa'-amaan-daumpa'o iyáin-ai.

Máttyu 21:12-13, Máaka 11:15-19, Rúku 19:45-46

¹³Naaófá'ó Maníkó Yúndaa-waasi tíyótáimo í-tánón-kánáá tóso ún-kanaama ampáámbá wéunka'a Ísu Yérúsaremu-naopa'a wéna ¹⁴óraa'-amaan-daumpa'a iyúmba mifá'á waásisomba mésa Maníkómbó amíyantafesa purumakawé sipisípiye mááufu'-numawe wémeyambaresa áamáán-dankoni óntamba wémeyanesa mérowana Ísu tuwánéna ¹⁵ándásamba ufántuwena mindásamba purumakawé sipisípiye tusú uwásuwena áamáán-dankoni óntambo méyámbárón-kwaasiti taaremá tawísíuwena ¹⁶mááufu'-numamo méyámbárón-kwaasisafena séna maimaé'a kóro. Kesifoní naaúmpa'a ímba maaketí márémba maimaé'a kóro Ísu súwasa ¹⁷wení kísau-waasi awánésa sésa naaófá'á Maníkón-ai aúfáífimba agaimaréna séna Maníkóo ení naambá sáwí'a ofó sé'a óraa'-imayaa wéune agaimaréna siyónka'a pósa mináái wení kísau-waasi tááka'a makáawe.

¹⁸Yúndaa-kawaa-waasi Ísuntafesa sésa nóin-kwaamera inatááwá awánéta séta Maníkó fasi'aémbá ámakaintafema óraa'-amaan-daumpa'a miyá ónesa sénaumne suwaná ¹⁹Ísu séna maanáamáán-dámbá tawísíuwewa'a kaumbo-kánáará'á úmaranaumne súwasa ²⁰sésa maanáamáán-dámbá ayáátááka'a 46 aatai maisuwésa úmakaan-damba isamá emá sé kaumbo-kánáá úmaranaumne wésene sumbánifo ²¹mindá áamáán-dantafenamo siyáimba wení áúsafena siyáiyé. ²²Ánaemba pukáimpinkemba Maníkó Ísumba íyáfasinankonka'a wení kísau-waasi mináái tááka'a marésa sésa Ísu siyáin-ai érai'-ai siyáimbaniye sésa Maníkón-ai aúfáífinken-ai érai'-aain-iyé siyáawe.

²³Naaófá'ó Maníkómó Yúndaa-waasi tíyótaimo í-tánón-kánaará'á Yérúsaremufa'a Ísu fí'o-fi'on-kisau kawé-kísáú maúwasa waásisomba awánésa Ísuntafesa sésa érai'a Maníkómpákémbá kunkáiyé sumbánifo ²⁴Ísu waási tirumpimbá awánéna séna mináái kentáfésa ímba tirumpinkémbá wésefo tuwesaraí kembá uwásinkanaawe séna ²⁵waási ímba simámun-aafinkenban-ifo wemá waási tirumpimbá awánarontafena Ísu mináái siyáiyé.

Níkótímási Ísumbo áisai uráin-aii.

3 ¹Moóráwigo ámáán-kawaa-waasi Yúndaa-waasiti kawáágón-áwí'a Níkótímási ²moórá-no'waamba Ísumpa'a téna séna óraakoo Maníkón-aii simásímíndasafena embá ai'maráísama taméeraanata awánaraumne. Maníkómó embó fasi'aémbó ímbo ámakainkakaá fí'o-fi'on-kawé-kisau ímba kanaa'á maésino súwana ³Ísu séna érai'a simáme'a sune. Ímbo aneká'ó aúraan-úmaimo matinkáiyawimo ésa Maníkóní nombara ímba maénááwe súwana ⁴Níkótímási séna óraa'a uwáguraafó nóraumaiya aúí'a ónaao séna tinóisai tirumpimbá ímba aneká komaiyasa matinkánááwe súwana ⁵⁻⁶Ísu séna érai'a simáme'a sune. Waásimo matinkáámba mindá waásin-ófo Maníkóní ámútankomo uwátínkáímba mindá Maníkóní ámútankowara'a aúí'a wéowe. Ímbo nonkwará Maníkóní ámútankowara'o aúraani'o úmaimo méraiyani'o uwátínkááwi Maníkómó kawáánipa'a ímba méranaawe. ⁷Aneka'á aúraan-úmai matinkáíníyemo súnnda-aaisafena ímba áá'a íno. ⁸Maarán-áái imáyáan-uwo. Fiyúndágo wení imáyáafinkemba wéwisasa ane'á ímba wéawanesa sésa nááfakena nááfara wéwiyo wésewe. Miyámó intembá Maníkóní ámútanko miyaráán-úmai waási wéuwatinkaiye súwana ⁹Níkótímási séna nóra énwawa miyá íníyo súwana ¹⁰Ísu séna Ísareri-waasifimba aái wésimatimendawi óndanifo mináái ímba isááne. ¹¹Érai'a simáme'a sune. Kesáámó awánaraunda-tantaa'e ísaraunda-tantaatafeta wésimatimunda isa'á ímba wéisaawe. ¹²Miyá wéon-tantaa'e marapá'ó wéon-tantaatafe'o wésimamunda ímba érai'e séndanifo wíyómpakentantaatafe'o simáméndamo e nóra séwa érai'e sínono. ¹³Ímba wíyómpa'a iyésa kunkááfo keyáá wíyómpakemba kunké'a kumpaápé uráundawi wíyómpaken-tantaa'a kanaa'á aráátimune. ¹⁴Naaófá'á Mósese óntamba iyaankafayaambá úmai taaiya'ó mósá marówasa puwónaesamo unkwáásí awánésa ímba pukááwe. Miyámó uráintemba kembá waási úranko kumpaápé uráundawimba sínkambai aaraa-táiyá'á mósá maráiyamba pósa ¹⁵kesááisafesamo timankúnkúmbo íyawimo ésa aúí'a úmai aasiyaasí maé'mae'a ónááwe Ísu siyáiyé.

¹⁶Maníkó marapá'ó méraan-kwaasisafena áfááraumai arun taféna éna póna wenáánimba kímborawigomba ai'marówana kunkáimba

pósa wenáaisafesamo timankúnkúmbo íyawí waásimo méraawini áwáuma Maníkóní némpa'a ímba maé'mae'a ónááfo wení ewaa'á aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe. ¹⁷Marapá'-wáási aaifimbá maitinkaaó séna Maníko ááninkomba ímba ai'marówana kunkáifo marapá'-wáási sáwí-imayaafimbo méraawi kuntí'mai kawe'-ámpá'á métinkaaó séna Maníko ááninkomba ai'marówana kunkáiyé. ¹⁸Maníko ááninkon-aaisafesa timankúnkúmbo íyawí ímba aaifimbá maitinkáínifo ímbo timankúnkúmbo íyawí é'a aaifimbá maitínkaraiye. Maníkóní kimbora-aaninkon-aaisafesa ímbo timankúnkúmbo wéiyawisafena é'a aaifimbá maitínkaraiye. ¹⁹Sámo kátínkáíwai marapá'á kunkáimbanifo waási sáwí'a wéesa pósa kumeu'ó

in-áémpátáfésa imáyáa ésa sámo kátínkáíwaifa'o ímbo tentáféna aaifimbá maitinkáíníye. ²⁰Sáwí'o wéowi sámo kátínkáíwaintafesa ímba wétinkaisasa kesí kísau paápé ifo sésa ímba sámo kátínkáíwaifa'a tawémaewe. Sáwí'o owí miyá wéofó ²¹arupísemo owí sámo kátínkáíwaifa'a taméraamba pósa Maníkomó sintembó ombá wétuwanaawe.

Yóni Ísun-aaimo simátímakain-aii.

²²Minkákémbá Yúndiyaa-aempa'a Ísuwe wení

kísau-waasiye komésa nombá wémaitinkowana ²³⁻²⁴minkánáárá'á Yónimba ándáfa'a ímba máánkaronka'a Ínóni-aempa'a Sérími-naokoni ewaa'-nónaumpa'a Yóni ména sáwífa'-nomba wéropa'a mérowasa waásisomba tóso uwaná Yóni nombá wémaitinkowasa ²⁵Yónini kísau-waasisonte moórá Yúndaa-waasigo-iyaise mésa nombó maitínkón-aaisafesa wesimán-kwesiman-esa ²⁶Yónini kísau-waasisomba wembá tasimámesa sésa óraakoo Yóndani-nonkoni menáípá'ó esé'o máíwaimba wenáwí'ó mósá maráándawimba wemá nombá wémaitinkaisasa sáwífa'-waasi wétoso owe suwaná ²⁷Yóni séna Maníkomó tímísasamo ombá mindá miwínén-íye. ²⁸Kemó siyáunda Maníkomó íyáfasinankaraiwai ímba kemá úmpo si'marówa'a wení aifa'á tiyáumnemo siyáunda-aii ísaraawe. ²⁹Maarán-áái imáyáan-oro. Aú-ininkomo awaaikómpá'ó tisanamá awaaikó amááraasombo aamoimó onten-úmai Ísumpa'a tewa'á aamoí wéune. ³⁰Wemá óraa'-waasi ímbá póna wenáwíko íyáákainifo kemá kári'-waasi únda póna kesúwíko kumíníye Yóni siyáiyé.

³¹Wiyómpakewi seyaafá'nánká íyáákaraiye. Maankákén-kwáási marapá'-wáási pósa marapá'ó wéon-tantaatafesa wésefo wiyómpaken-kwaasi íyáákarain-kwaasi póna ³²awánarain-tantaa ísarain-tantaatafena sisasá ímba ísáámbanifo ³³wenááisafesa érai'e sewí sésa Maníko érai'-aaigoni áwáun-íye sisasá tuwánésa sésa Maníko érai'-aaigoni áwáun-íye wésewe. ³⁴Maníko ai'mákaiwaimba wení ámútamba ámakaimba póna

Maníkón-aai wésisasa minááísáfésamo érai'emo sewí sésa Maníkó érai'-aagioni áwáun-iyé wésewe. ³⁵Maníkó afowámá éna ááninkomba arumbá aména séna seyaafá-tántáá'á kawáánúmai káráwiyuwo siyáiyé. ³⁶Ááninkon-aaisafesamo timankúnkúmbo ésamo wesé'o kááísamaimo mérai yawi aúí'a úmai maé'mae'a ónááfo wenááimo ímbo ísámaimo kawé'ó íyawí ímba aúí'a úmai mérewana Maníkóní áyánko miwísé'a aasiyaasí waé'wae'a isasá méraawe.

Sámériyaafaken-ininkon-aai.

4 ¹⁻³Yóni nombó maitínkáín-kwaasi Ísumo maitínkáíwai kóyáákaraiye. Énifo Ísu ímba maitínkaraifo wení kísau-waasi maitínkaraawe. Yónimo maitínkáín-kwaasi Ísumo maitínkáímba kóyáákamai-waasi maitínkáín-aai ámáán-kawaa-waasimo ísón-aai Ísu iséna Yúndiyaa-aempa'a tuwéna aneka'á Káríri-aempa'a kónae séna ⁴Sámériyaa-ampa'a kónae séna ⁵kúmba Sámériyaa-aempa'a Sáíkaa-naopa'a naaófá'ó Yékopumo ááninko Yósepimbo ámakom-barama ewaa'á wéron-daopa'a kúmba ⁶Yékopu nombó uwínenamo u'makóm-bai'a wérowana aampa'á kúwana Ísumba awesaráí úwana mimbáíká'á wááwái komérowasa ⁷⁻⁸wení kísau-waasi tómbá méyánónae sésa naaópa'a kuwaná Sámériyaa-ininko nombá uwínena túwana Ísu séna nombá usimiyó súwana ⁹minínínkó séna emá Yúndaa-waasi ómpo kemá Sámériyaa-inimba úmpo ímba nombá usimiyó siyó siyáiyé. Yúndaa-waasiye Sámériyaa-waasiye ímba moórá-anafinkemba wénaafo ímba nombá usimiyó siyó súwana ¹⁰Ísu séna Maníkómó kanaán-úmaimo amínda-tantaa'a ímba awánaraane. Nombá usimiyómó súnda-waasigosi áwáuma ímba suwánáánda-waasi úne. Kesí áwáumo suwánáándawiyaantasi aasiyaasimó maé'mae'o on-dómbá simiyó séna'a amúsino súwana ¹¹minínínkó séna maandómbá káúnkáúmpá'ó kunkwérimba náán-anafina aasiyaasimó maé'mae'o on-dómbá uwínono. ¹²Kentáá síwánágo Yékopu maandóm-bái'á u'maréna wení sipisipiye wení akúnté'ó tímakaimba isasá maandómbá wénaawe. Kemó súnda emá tímínda-nonko Yékopumo tímakain-donkomba ímba íyáákainiye wésune súwana ¹³Ísu séna maandómbó wénaiyawimo éna aneka'á nontáféna tinkáínifo ¹⁴kemó tíménda-nombo náiyawimo éna ímba aneka'á nontáféna tinkáíníye. Kemó tíménda-nombo náiyawimo éna tirumpimbá nonaumpinkémbó íyáúsenamo intenkáámbá ínasa pósa aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe súwana ¹⁵minínínkó séna emó sénda-nomba símína'a naananá nontáféna ímba sinkáína'a ímba maampínkémbá tauwóno súwana ¹⁶Ísu séna enawaaikómbá koáántamae tiyó súwana ¹⁷séna kesuwaai'íyaimba úne súwana Ísu séna emá érai'a séndamanifo ¹⁸séfataase-wamba maiyé miwísé'o maénda isamá káfé'ó minkwáásígóe'o emó méraanda ímba enawaai'á isamá pó érai'-aai simásimene súwana ¹⁹minínínkó séna

kemó imáyáamo únda Maníkón-aa simátimendawi óne. ²⁰Sámériyaa-waasi kentáa síwá'ná sésa maanómáká'á Maníkón-ímáyáá mósá máraaro siyáawa'a kembiwí Yúndaa-waasi sé'a Yérúsaremu-naopa'a Maníkón-ímáyáá mósá máraaro wésewe súwana ²¹Ísu séna kemó sendamá érai'e siyó. Moórá-kanaamo tinda ímba maanómáká'wára Yérúsaremu-naopa'wara'-aantembanifo seyaafá'-náópá'wará'á kesifon-ímáyáá mósá maránááwe. ²²Kembiwí Sámériyaa-waasi wen-ímáyáá maráámbanifo wení áwáuma ímba awánare'a wéowe. Yúndaa-waasisa wen-ímáyáá mósá maréta wení áwáusa awánaraumne. Maníkó séna moóráwigo sáwí'o úmaimo méraampinkemba kawé'-ámpá'á métinkanae síndawi Yúndaa-waasifinkemba paápé íniye siyáíye. ²³Kesifo séna ken-ímáyáámó mósá maráiyamba ímba tóikakemba sé'a érai'a tirumpinkémbá ken-ímáyáá mósá máraaro siyáimba miyáumai moórá-kanaa wétisasamo érai'o kesifon-ímáyáámó mósá wémaraiyawí tirumpinkémbá arupíse úmai kesifon-ímáyáá mósá maránááwe. ²⁴Maníkómbá áuma ímba wéraisana ámútanko méraisasa pósa ímba túrantamba ane'á wéawanaafo miyaráán-úmai Maníkón-ímáyáámó mósá maráámbo ombá wení ámútanko túwa'nai isasá tirumpinkémbá wen-ímáyáá mósá máraaro súwana ²⁵minínínkó séna Maníkómó íyáfasinankaraiwai Káráisitiyemo sewí kumíníye. Kumíndara'a seyaafá'-tántáátáféna simátiminiye sewa'á ísaraumne súwana ²⁶Ísu séna minááímó séndawi maandá kemá úne Ísu siyáíye.

²⁷Ísu mináái wésuwasa wení kísau-waasi kouwerésa Ísumo Sámériyaa-ininkontafenamo súmba Yúndaa-waasiti namuro-ínínkóntáféna wésuwana póna táá'a úwasa tirumpin-ímáyáá ésa minínínkóntáféna nóintafenawa wéankaisanawa íyó-imayaa ésa Ísuntafesa nóra sénawa minínínkóe'a wésiyo-imayaa ésa ímba taáisai uwaná ²⁸minínínkó wení sawe-kúrámá tuwéna naaópa'a wéna simátimena séna ²⁹seyaafá'ó uráunda-tantaa'a wépaape in-kwaasi méraiye. Maníkómó íyáfasinankaiwaiya'iyó taawánaaro súwasa ³⁰naaópa'a tuwésa Ísumpa'a tumbá ³¹Ísuni kísau-waasi Ísuntafesa sésa óraakoo tómbá naaó suwaná ³²Ísu séna kemá ímbo awánaan-tomba makáumne súwasa ³³wení kísau-waasi keáímbá sésa nááwa tómbá maimaénawa máamakaiyo suwaná ³⁴Ísu séna tóntáfénamo tááimo taintembá si'mákaiwain-aaí isé'a wení kísau maimaé wéwe'a tai'áandasafena wésinkaiye. ³⁵Kísau'fa'a wérain-tontafe'a éiyain-kwiyomba kóinana áfuma káínata fáká'mai túwaandu ónaumne wésefo kemá sune. Awánaaro. Káfé'a maankánáá tómbó áfumo kaintembá miyaráán-úmai waásisomba tí'mai Maníkómpá'á túwaandu ónááwe. ³⁶⁻³⁷Waásisombo tí'mai Maníkómpá'ó túwaandu uwátinkaiyan-kwaasimo ésa miwí kawé'-mékámbá máiyasa Maníkómpá'ó tíyan-kwaasi aú'á úmai maé'mae'a ónááwe sune. Tuwímbai kísau úmaraiyasa fí'owi fakarányawiwara'e wésewe. Miyáumai kísau íyawiwara'e fakarányawiwara'e

aamoí ónááwe. ³⁸Fí'owi kísau mo úmakaamba isa'á kemá ti'maráúna'a fí'owiti kísaufaken-tomba wéfakaraawe Ísu waé'mai-ai simátímakaiye.

³⁹Énifo minínínkó séna seyaafá'ó uráunda-tantaa'a paapé uráiyé siyáin-ai iséna pósa Sámériyaa-waasi mindáópaken-kwaasi Ísuntafesa sésa érai'a Maníkómó íyáfasinankaraiwain-iyé sésa ⁴⁰Ísumpa'a tésa sésa kentáásí naaópa'a taméraao suwaná Ísu kae-kánáá koména ⁴¹aaí simátimuwasa iséna sáwífa'-waasiwara'a sésa érai'a sáwí'o úmáimo méraundafinkenta kawé'-ámpátáámó mészinkaindawin-iyé sésa ⁴²minínínkómbá simámesa sésa ímba enáásifeta aantembanifo wenááimo ísaraundasafeta séta marapá'-wáásí sáwí'o úmáimo méraundafinkemba kawé'-ámpátá mészinkaindawin-iyé siyáawe.

Ísu moórá-iyampoimo asófankarain-ai.

⁴³Ísu kae'-nó'wáámbá waéna mindáópa'a tuwéna Káríri-aempa'a kónae séna wéna ⁴⁴séna Maníkón-ai simátímíwain-awi'a wenamááraa ímba mósá máraáfo fí'on-daopaken-kwaasi wenáwí'a mósá wémaraawe súwana ⁴⁵miyáumai Káríri-aempa'a kúwasa mináémpákén-kwáásí aamoí uwánkaraawe. Ááema tíyótáimo í-tánón-kánáará'á miwí Yérúsaremu-naopa'a koména Ísumo kísau mo maiyáimba awánaraamba pósa aamoí uwánkaraawe.

⁴⁶Aamoí uwánkówana Ísu Káríri-aempa'a wénena Kéna-naopa'a non-úranko ándá-aran-dombo úkáin-daopa'o kúmba kámáni-waasi Kápaneamu-naopaken-kwaasigo ááninkomba áí'a wéuwana ⁴⁷Ísu Yúndiyaa-aempakemba Káríri-aempa'a tiyáin-ai iséna Ísumpa'a téna séna kesááninko puwíndasafena wéisa'a úmpo kesí naaópa'a kuré koasófankainono súwana ⁴⁸Ísu séna ímbo fí'o-fí'on-kisau-waame'o awáné'o é'a

ímba kesáásifé'a timankúnkúmba ónááwe súwana ⁴⁹óraakoo kesáánimba puwíndasafena wéimba minúwóiyáán-úmai tiyó súwana ⁵⁰Ísu séna enáánimba asófawifo waaó súwana Ísun-aaisafena érai'e séna kúmba ⁵¹aampa'á kúmba wení kísau-waasi tésa sésa enáánimba áí'a é'ánkaraiye suwaná ⁵²tísai ena séna kesáánimba nóin-kanaarara áí'a é'ánkaraiyo súwasa miwí sésa fénáimba wááwái áúiyamo kaimbá é'ánkaraiye suwaná ⁵³afowámá imáyáa éna séna minkánáá enáánimba asófawiyemo siyáimba érai'a siyáiyé súwasa wení akúmpákén-kwáásí seyaafá'á Ísun-aaisafesa timankúnkúmba uráawe. ⁵⁴Yúndiyaa-aempakemba Káríri-aempa'a koména moóráma kawé-kísáú-wáámé'á uréna minká'á miníyámpógómbá asófankowasa wení akúmbá timankúnkúmba uráawe.

Nonkwaaúmpá'á Ísu moóráwigombo asófankarain-ai.

5 ¹Ánaaemba Yúndaa-waasi áamántafesa tanómba kaumakónka'a Ísu Yérúsaremu-naopa'a kurái. ²Yérúsaremu-naokoni óntan-

kusaifa'a ontamá wéromba áwí'a sipisípigoni ontamá miwání ewaa'á nonkwaaúnkón-áwí'a Pétésíta-nonkwaaumba wérowana ³mindónkón-áwáifa'a wááu-namba séfataase-namba wérowasa mindáúmpátá tí'o ún-kwaasisomba tuwímbai túgafitan-kwaasisone tíyayaambo kararón-kwaasisone mésa nonkómó úwaaauwaamo índa amu'makówana ⁴moórá-mora-kanaa wíyómpakewi nonpímbá kumúwana nonkó úwaaauwa úwana aifa'ó nonpímbó kumúwaimba áí'a é'ánkaraiye. ⁵Tí'o ún-kwaasisompimba moóráwigo ména ayáátááka'a 38 aatai áí'a ún-kwaasi mérowana ⁶Ísu awánéna ayáátááka'a áí'a wéiye-imayaa éna áísai ena séna embá asófendasafena wéankaiyo súwana ⁷we séna nonkómó úwaaauwaamo índara'o sí'maenamo nonpímbó sinkáíndawi ímba méraiye. Kemá kumónae'o úndanifo moóráwigo kembá kúwáákena nonpímbá aifa'á kúmísana kesí'a úwoi wéraiye súwana ⁸Ísu séna íyáfasinaao. Ení tuwaai'á maimaé waaó súwana ⁹minúwóiyáán-úmai áí'a é'ankowana wení tuwaai'á maimaéna kuráiyé.

Yúndaa-waasi áamáán-aaimo ísón-kanaara'a miyá úwasa ¹⁰Yúndaa-kawaa-waasi asófankon-kwaasisafesa sésa káfé'a saagaan-kánáá isa ení tuwaai'á maimaé wégonda aaraamá makáawe suwaná ¹¹we séna asófasinkaraiwai séna ení tuwaai'á maimaé waaó siyáiyé súwasa ¹²miwí áísai esa sésa ení tuwaai'á maimaé waaómó siyáiwai nááwa'iyó suwaná ¹³sáwífa'-waasifimba Ísu áwiyokuwana póna asófankowi séna áwí'a ímbo isáúnda-waasin-iyé siyáiyé.

¹⁴Simásuwena ánaaemba óraa'-amaan-daumpa'a iyúwana Ísu ayaafái úmai awánéna séna áí'a é'ánkaraimba po sáwíyamba sínkáífo sé sáwí-imayaa aneka'á ímba uwó súwana ¹⁵iséna Yúndaa-kawaa-waasi kosimátimena séna asófasinkaraiwai Ísun-iyé súwasa ¹⁶Yúndaa-waasi áamáán-aaimo ísón-kanaara'a Ísu asófankarontafesa Yúndaa-kawaa-waasi Ísumba sáwí'a uwánkámae iyúwana ¹⁷Ísu séna kesifo aasiyaasi-kánáá kísau wémaimba pó'a miyaráán-úmai kísau maénaumne súwasa ¹⁸saagon-kánáárá'á asófankarontafenawara Maníkó kesifomán-iyemo siyóntafenawara'a pósa Yúndaa-kawaa-waasi sésa tufuwónae símasima'a umbá Maníkó kesifomán-iyemo siyónten-úmai Maníkóe kesé'a mimbórá'á úmai mérauye siyóntafesa Yúndaa-kawaa-waasi sésa tufuwónae siyáawe.

Afowán-ááimo Ísumo siyáin-aii.

¹⁹Suwaná Ísu simátimena séna érai'a simátimé'a sune. Ááninko pó'a ímba kesí imáyáafinkemba únda kesifomó ímbá awáné'a miyá wéune. Kesifomó intembá ááninko wéune. ²⁰Kesifo ááninkomba arumbá siména seyaafá-tántáá'ó wéimba wéaraasimiye. Íyáákainda-kisaumo aráásimina'a

minkísáú máéna'a táátafe'a ónááwe. ²¹Kesifomá pukáampinkembo íyáfasintinkaintemba ááninko kesí imáyáafinkemba íyáfasintinkanae'a wéune. ²²Kesifo séna ímba aafimbá maitinkánaumpo aafimbó maitinkáinda-kisau kesááninkomba ámakaumne siyáiyé. ²³Aafimbó maitínkáanda-kisau símakaimba pósa kesifon-áwí'o mósá maráántemba ááninko súwí'a mósá maránááwe. Kesúwí'o ímbo mósá maráiyawimo ésa kesifo si'mákaiwain-awí'wara'a ímba mósá maránááwe.

²⁴Érai'a simátimé'a súné. Kesááimo isésamo érai'a ai'mákaiwai Maníkómá iyémó síyawi é'a áwáuma ómbaresa aúí'a úmai maé'mae'a owe. Waási méraawini áwáuma Maníkóní némpe'o maé'ómbanifo Maníkóní ewaa'á taméraamba pó'a ímba aafimbá maitinkánaumne. ²⁵Érai'a simátimé'a súné. Moórá-kanaa tínasa pukáiyán-kwaasi Maníkón-ááninko-saaí isánááwe. Isáiyawi íyáfasinesa maé'mae'a ónááwe. ²⁶Kesifomá waásimo méraawini áwáun-iyé. Fasi'aémbá siména séna miyámó úndantemba waásimo méraawini áwáuma óné siyáiyé. ²⁷Kemá wíyómpakemba waási úranko kumpaápé uráundawi únana póna kesifo kentáféna séna aafimbó maitínkéndá-kisau amúne siyáiyé. ²⁸Minááísáféna ímba táá'a íno. Moórá-kanaamo tínda utaráan-kwaasi seyaafá'á kesáái isésa ²⁹utarémpinkemba íyáfasinanaawe. Kawe'ó uréwimo íyáfasinesa aúí'a úmai maé'mae'a ónááfo sáwí'o uréwimo íyáfasinaiya'a aafimbá maitinkánaumne. Minááísáféna ímba táá'a íno Ísu siyáiyé.

Ísu wení áwáumo siyáin-aaí.

³⁰Ísu simátiména séna ímba kesí imáyáafinkemba wéumpo si'mákaiwai simásímakaintemba miyá wéune. Ímba kesí imáyáafinkembo ondasáfé'a arupíse úmai aafimbá maitinkánaumpo kesifo simásímakainten-úmai aafimbá maitinkánaumne. ³¹Kemó kesáfé'o súndaraka karo'é sewaisinó. ³²Moóráwigowara'o kentáfénamo simbá érai'a wésiye. ³³Kembiwí tuwímbai ti'márówasa Yóni nombó maitínkáíwaimba koáísai uwaná Yóni kentáféna séna érai'-waasin-iyé. Kosimátiméro siyáiyé. ³⁴Kesí áwáumo síyantafe'a ímba óraa'-imayaa úndanifo Yóni kentáfénamo siyáin-aaisafe'a érai'e síya'a sáwí'o úmáimo méraampinkemba kawe'-ámpá'á métinkanae-imayaa wé'e'a mináái simátimune. ³⁵Ómbó aampa'ó kúra'mae konten-úmai Yóni kentí aampa'ó kúratinkowa'a kárika'a aamoí uráawe. ³⁶Moórá-tantaako Yóni kentáféna siyáin-aaigomba íyáákaraiye. Kesifomó simásímakain-kisau wémaunana minkísáúgó kesí áwáuma wépaape-iyé. Kesifomó siménamo si'mákain-kisau wémaunasa kesí áwáuma wéawanaawe. Mintántáákó Yóni kentáfénamo siyáin-aaigomba íyáákaraiye. ³⁷Kesifo si'mákaiwai wewará'á kentáféna simbánifo wenáái ísámai ímba kawe'á é'a wenane'á ímba awánaraawe. ³⁸Si'marówa'o

kunkáundasafe'a ímba timankúnkúmba ombá póna Maníkón-aaí ímba tirumpimbá wéráiyé. ³⁹Kembiwí sé'a aúí'a úmai maé'mae'a ónaumne sé'a Maníkón-aaí aúfáfímba toráumai awána-awana wéowe. Mináúfáfímbá kesí áwáuma agaimárówa'anifo ímba kawé'-úmai ísaraawe. ⁴⁰Kawé'o úmáimo isé'o kempá'ó tenkakaa aúí'a úmai maé'mae'a owaisinó.

⁴¹Waási kesúwí'a óraa'u uwásinkanaawe-imayaa ímba wéune. ⁴²Maníkómbó ímbo tirumbó áménka'a wétuwanaumne. ⁴³Kesifomá simásímakaintafe'a kunkáundanifo ímba kawé'á wéuwasinkaawe. Énifo moóráwigombo kesifomó ímbo simámakaindawimo tína'o é'a kawé'á uwánkanaawe. ⁴⁴Kembiwí sé'a waási kentáá súwí'a óraa'u uwásinkanaawe sé'a pó'a kesáái ímba érai'e wésewe. Maníkómá kentáá súwí'a óraa'u uwásinkainiye senkakaa kentáfé'a érai'e sewaisinó. ⁴⁵Kesifon-aúranka'a ímba aafímbá maitinkánaumpo Mósesé naaófá'ó ámáán-aaímo agaimakáiwai aafímbá maitinkáíníye. Mósesé súwa'nai iyémó sewímó éna wemá aafímbá maitinkáíníye. ⁴⁶Mósesé kesáái agaimakáimba pó'a Mósesen-aaísafe'o timankúnkúmba onkakaa kesááísafe'a timankúnkúmba owisinó. ⁴⁷Mósesemo agaimakáin-aaísafe'a ímba érai'e sembá pó'a kesááísafe'a ímba érai'e sewé Ísu siyáiyé.

Ísu sáwífa'-waasi tómbó tímakain-aaí.

Mátíyu 14:13-21, Máaka 6:30-44, Rúku 9:10-17

6 ¹⁻⁴Naaófá'á Maníkó Yúndaa-waasi tíyótáimo í-tánón-kánáá ampáámbá úwana Káríri-waaunkoni menáípa'á Ísu nompín-táómpimba wéna minkwaaúnkóní moórá-awí'a Táípiriyasi nompá'á kúmba tí'o ún-kwaasisomba asófatinkowasa awánésa pósa wenánaaemba arááíwáúwasa Ísuwe wení kísau-waasiye nompín-táómpinkemba marapá'á kumésa omápa'a imérowasa ⁵⁻⁶sáwífa'-waasi Ísumpa'a íyúwana tuwánéna imáyáa éna séna ánaaemba miyá ónaumpo aifa'á Fírípimba áísai úmai isánae séna áísai ena séna nááfakena tómbá méyámba'maiya tíménara nánaao súwana ⁷Fírípi séna sáwífa'-ontankakemba 200 kinaaraken-tomba méyámba'maisa timúnasasa naawaisinó súwana ⁸moórá-kísau-waasigo Sáímoni Pítaan-áfákon-awí'a Énduru ⁹séna moórá-iyampoigo séfataase-tonkwara kae'-mófáá'wárá'á makáífo sáwífa'-waasi méraawe súwana ¹⁰Ísu wení kísau-waasisafena séna mara'á méraaro simátíméro súwasa simátímúwasa mara'á mérowana minkwáásísómbá sáwífa'a 5,000 waaima mérowana ¹¹Ísu mintómbá maisoréna Maníkóntáféna súwiyo simásuwena tómbá tafántafan-úmai wení kísau-waasi tímúwasa miwí tímúwana tómbó nontenkáán-úmai mófáá'a miyáumai nowaná tímú'a fówasa miwítí imáyáagomo úni'a uwaná ¹²wení kísau-waasisafena séna mintón-ayai ímba úwoifa'a túwáaro súwasa ¹³séfataase-tompinkemba nésamo túwón-

ayaisomba sísamaifakemba kae'á kumbaimái-unampimba fáítuwana ówitowasa ¹⁴ Ísumo úmba awánésa sésa Maníkón-aaimo simátímíwai íntaamo awánáúnda-waame'a isatá awánáúmne sésa amu'maráúndawin-iyé sésa ¹⁵ kentáási kawáá-íta íníyemo sumbá Ísu miwí tirumpimbó un-ímáyáá iséna ímba miyá ónaunasa sewé séna tiyuwéna omápa'a iyáiyé.

Ísu non-afófora'o kuráin-aai.

Mátíyu 14:22-23, Mááka 6:45-52

¹⁶ Ísu omápa'a imérowasa fenómpinka'a wení kísau-waasi nonkwaúnkóní áwáífa'a kumésa ¹⁷ Kápaneamufa'a kónae sésa nompín-táómpimba iyátesa kuwaná Ísu ímba túwana nó'waamba fénkúwana ¹⁸ óraa-fiyunda toréna nonkó tufántááfan-úwasa ¹⁹ taántámbá nombá tuwíntámaesa ayáátááka'a kuwaná Ísu non-afófora'a maréna nompín-táónkoni ewaa'á túwasa awánésa táátafesa uwaná ²⁰ Ísu séna kemá úmpo ímba táátafe oro. Aáno'a méraaro súwasa ²¹ aamoí ésa sésa nompín-táómpimba iyátao suwaná minúwóiyáámbá nompín-táónko nonáwáífa'a kúpa'a kuráiyé.

Ísumba ayaafái uráan-aai.

²² Aafáyáama menáipá'ó koméron-kwaasi sésa fénáimba nompín-táómba kímhora wéraisana Ísu ímba mimpímbá wisasá wení kísau-waasi miwí aantemba kuráafo Ísu nááfara méraiyo siyáawe. ²³ Tuwímbai-waasi nompín-táómpimba Táipíriyasifakemba tóso ésa fénáínkaambo Ísumo Maníkóntáfénamo súwiyo súwasamo waásisombo tómbó néwiyopa'a tésa ²⁴ Ísuwe wení kísau-waasiyé ímba mérontafesa tiyaafái ónae sésa mindómpín-táómpimba iyátesa Kápaneamufa'a kuráawe.

Ísu maé'mae'o íyan-tomba únemo siyáin-aai.

²⁵ Kápaneamu-naopa'o kumbá Ísumba awánésa sésa kesí óraakoo emá nóin-kanaawa maafá'á tiyáano suwaná ²⁶ Ísu séna isáaro. Ímba kawé'-wáámé'ó aráátimundasafe'a wésiyaafai-ófo tómbó naráantafe'a wésiyaafai-owe. ²⁷ Tómbó ímbo aasiyaasimó waé'wae'o índa-tontafe'o é'a ímba kísau maé'a waásimo aasiyaasimó maé'mae'o íyan-tontafe'o é'a kísau máéro. Mintómbó tíménda kemá waási úranko mintómbá tíménaumne. Maníkó kesifomá kentáféna séna aamoí uwánkaumne. Kesí kísau mauwó simbá pó'a mintómbá tíménaumne súwasa ²⁸ áisai esa sésa nóraumaisaawa Maníkóní kísau maénaumno suwaná ²⁹ Ísu séna kentáfé'o sé'o érai'a Maníkó ai'mákaisana kunkáiwai iyémó sembá mindá Maníkóní kísau maé'a sewé súwasa ³⁰ nóran-kwaamera'ini ímbo awánáúnda-waame'o inatáámó éta awánéta séta érai'a Maníkó embá ai'maráísama kunkáandawi ónesa sénaumne.

Nóin-kisau-waamera ínono sésa ³¹kentáá síwá'ná máásai-marafa'a mésa wíyómpaken-tonkon-awi'a máána-tomba né'ómbanifo emó uráandawimo éna ímba mindá íyáákaraiye. Naaófá'á Maníkón-ai aúfáífimba agaimaréna séna wíyómpaken-tomba tímúwasa naráawe agaimaréna siyáiyé suwaná ³²Ísu séna ísáaro. Mósesemo tímakain-tomba ímba wíyómpaken-tomban-ifo kesifomá wíyómpaken-tomba kawé-tómbá wétimiye. ³³Wíyómpakembo marapá'ó kunkáiwai wemá Maníkómó tímín-tomban-iyé. Wentáfé'o wée'a maé'mae'a ónááwe súwasa ³⁴miwí sésa séndá-tomba aasiyaasi-kánáá simiyó suwaná ³⁵Ísu séna kemá aasiyaasi maé'mae'o íyan-tomba úne. Kempá'ó wétiyawi ímba tááima táíníye. Kenká'ó timankúnkúmbo wéiyawi ímba nontáféna tinkáíníye. ³⁶É'a simátímakaumne. Kesí kísau-waame'a awánaambanifo kesááisafe'a ímba érai'e sésa ímba kenká'á timankúnkúmbo wéowe. ³⁷Énifo kesifomó símín-kwaasimo é'a kempá'á ténááwe. Kempá'ó tíyan-kwaasisafe'o é'a ímba kóro sénaumne. ³⁸Kesí imáyáamo arááíwáéndasafe'a wíyómpakemba ímba kunkáumpo si'mákaiwaini imáyáamo arááíwáéndasafe'a kunkáumne. ³⁹Si'mákaiwai simásimena séna amúnda-waasi sáwí-ampa'a arááíwáéfo sé kawáánuwo. Ánaaen-kanaa pukémpinkemba íyáfasintinkaano. ⁴⁰Kesifomá simásimena séna kesááninkoo embá awánésa sésa Maníkón-áninkoman-iyemo síyawí aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe siyáiyé. Ánaaen-kanaama pukémpinkemba íyáfasintinkanaumne Ísu siyáiyé.

⁴¹Kemá wíyómpaken-tomba úne Ísu súntafesa Yúndaa-oraa'-waasi tirunkó sáwí'a úwasa ⁴²miwí sésa wemá Ísuma Yósepin-áninkoman-iyé. Anófoi étaamo tuwánáúndanifo nóra sénawa wíyómpakemba kunkáumne wésiyo suwaná ⁴³Ísu simátimena séna ímba miyá mósimesin-oro séna ⁴⁴kesópa'a ímba úwoima ténááfo kesifo kembá si'mákaiwaima táántaina'a kesópa'a tíya'a ánaaen-kanaama pukémpinkemba íyáfasintinkanaumne. ⁴⁵Mindásafesa naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowi agaimaréna sésa Maníkó seyaafá'-wáási símai aráátiminiye siyáawe. Kesifon-aaimo ísámai kawé'ó íyawí kesópa'a ténááwe. ⁴⁶Kesifombá ímba awánaraafo kemá Maníkónópakemba kunkáundawi keyáama kesifombá awánaraumpo kesifon-aaimo ísámai kawé'ó íyawí kesópa'a ténááwe. ⁴⁷Érai'a simátimé'a súné. Kesááisafesa érai'e sésa kenká'á timankúnkúmbo íyawí áwáuma ómbaresa aúí'a úmai maé'mae'a wéowe. ⁴⁸Kemá maé'mae'o íyan-tomba úne. ⁴⁹Kentíwá'náma máásai-marafa'a mésa máána-tomba némesa úwoi putaráawe. ⁵⁰Énifo wíyómpaken-tomba miyán-tómbó náíyawima úwoi maé'mae'a ónááwe. ⁵¹Kemá wíyómpaken-tomba maé'mae'o íyan-tomba úne. Mintómbó nésamo ésa aasiyaasi maé'mae'a ónááwe. Kesúma tímúna'o naantafé'a pó'a aasiyaasi maé'mae'a ónááwe Ísu siyáiyé.

⁵²Ísu súwasa Yúndaa-oraa'-waasi tirunkó sáwí'a úwasa keáímbá sésa nóra sénawa miwá wenáúma simínataawa nánaumno suwaná ⁵³Ísu

simátimena séna érai'a sune. Kemá waási úranko pó'a kesúmo ímbo né'o kesí naaemó ímbo né'o é'a ímba maé'mae'a ónááwe. ⁵⁴Énifo kesúwe kesí naaewémó naawí áwáuma ómbaresa aúí'a úmai maé'mae'a ombá pó'a ánaaen-kanaama pukémpinkemba íyáfasintinkanaumne. ⁵⁵Kesúma kawetómbán-íye. Kesí naaemá kawel-nómbán-íye. ⁵⁶Kesúwe kesí naaewémó naawí kesé'a kááísamai méraawa'a kemá miwísé'a kááísamai méraumne. ⁵⁷Kesifo si'mákaiwai aasiyaasí maé'mae'a iwáí isa'á pó'a kewará'á aasiyaasí maé'mae'a wéune. Kemá maé'mae'a úndasafe'a pó'a kesúmo newí aasiyaasí maé'mae'a ónááwe. ⁵⁸Kentíwá'ná tómbá némesa úwoi putaráawe. Kemó sún-da-tomba wíyómpaken-tomba ímba miyán-tómbán-íye. Kemó sún-da-tomba mintómbó newí aasiyaasí maé'mae'a ónááwe Ísu miyámá ⁵⁹Kápaneamu-naopa'a ámáán-daumpa'a simátímakaiye.

⁶⁰⁻⁶¹Ísu simátimuwasa wembó arááíwáún-kwaasi tirunkó sáwí'a úwasa imáyáa ésa sésa wemó sin-ááígó ínta sínkáín-aai póna umbaí wétaiye suwaná Ísu arumpin-ímáyáa éna simátimena séna minááísáfé'a wégaoraawe. ⁶²Kemó wíyómpaken-waasi úrankomo kumpaapé uráundawimo kunuweré'o íyóna'o suwáné'o é'a nóran-imayaawa ónaao. ⁶³Waásiti fasi'aénkó ímba túwa'nai ínifo Maníkóní ámútankoni fasi'aénkó túwa'nai ína'a aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe. Miyámó intembá kemó sún-da-aai mindá ámútankon-aai aúí'a úmai maé'mae'o íyan-aain-ifo ⁶⁴tuwímbai kentáfé'a sé'a karo'á siyé wésewe Ísu súbma Ísu karo'á siyé mó sun-kwáásíyé wení pintaru'ó índawiwara'a naaófá'á ísaronka'a póna séna tuwímbai kentáfé'a sé'a karo'á siyé wésewe Ísu simátimena ⁶⁵séna mindásafe'a é'a simátime'a sune. Kempá'á ímba úwoi ténááfo kesifomó táántaina'o é'a ténááwe simátímakaiye.

⁶⁶Ísu simátimuwasa wembó arááíwáún-kwaasisomba Ísumba ifá'auwesa wesé'a ímba wénuwana ⁶⁷Ísu wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasisafena tísai ena séna kewará'á kembá siyuwaáo séna tísai úwana ⁶⁸Sáímoni Pítáa séna óraakoo kesáa nááfataawa kónaunawa sénó. Enááigo aúí'a uwátinkainasa aasiyaasí maé'mae'a ónááwe wésendawi óne. ⁶⁹Káfé'a entáféta simankúnkúmba éta séta Maníkómpákembá kawekó ónesa wésune súwana ⁷⁰Ísu simátimena séna kemá sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasimo kemparí'a uráundani fo kempínkembá moóra sáwí-waasigo paapé íníye súbma ⁷¹Sáímoni-Ísakeriotin-ááninkon-awi'a Yúndasintafena séna Yúndasi wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba Ísuni pintaru'á maíndawin-íye. Wentáféna mináái siyáíye.

Ísun-áfárawaisai-taai.

7 ¹Minkákémbá Yúndiyaa-aempaken-kwaasi Ísumba tufuwónae suntáféna Ísu Yúndiyaa-aempa'a ímba númba Káríri-aempa'a

wénuwana ²Yúndaa-waasimo wááu-nambo ésamo tanómbó kaífún-kanaa ampáámbá úwasa ³Ísun-áfárawaisai karaánáá'a ankésa sésa maanáémpá'á tuwéma Yúndiyaa-aempa'a waásimo túwaandu íyapa'a ení kísau komáínasa pósa ení waási ení kawé-kísáú awánaaro. ⁴Seyaafá'-wáási suwánáíwae síyawi ímba aúpá'á kísau maénááfo seyaafá'-wáási túranka'a kísau komauwó sésa ⁵Ísun-áfárawaisai wentáfésa ímba imáyáa ésa sésa Maníkómpákémbá kunkáíye sumbá mináái simámúwana ⁶Ísu simátimena séna seyaafá'nánká kesí áwáumo suwánáíyan-kanaa ímba tiyáífo kembiwí úwoi wíyasa tuwánésa ⁷marapá'-wáási kembá ímba aaisambá tíkaafo miwímó on-áwáúsáfé'o súndasafesa kembá aaisambá síkaawe. ⁸Tanómbó opa'á ke koró. Seyaafá'nánká kesí áwáumo suwánáíyan-kanaa ímba tiyáífo káfé'a ímba tanómbó opa'á kúmpo kemá koró séna ⁹Káíriri-aempa'a méraiye.

Ísu Yérúsaremufa'o kuráin-aai.

¹⁰Ísu mérowasa áfárawaisai tanómbó opa'á kuwaná ánaeemba wemá aúpá'á kúwasa ¹¹Yúndaa-oraa'-waasi Ísumba ayaafái ésa sésa nááfara méraiyo sésa tísai uwasá ¹²Ísuntafesa úwoi-waasi sáwífa'-aai sésa tuwímbai sésa kawé'-wáásín-íye suwasá tuwímbai sésa ímbanifo karo'-wáásín-íye sésa ¹³Yúndaa-oraa'-waasi sáwí'a uwásínkáafo sésa ímba afora'á sumbá umémpa'a tukáawe.

¹⁴Yúndaa-waasimo wááu-nambo úmakesamo tanómbó kaífún-kanaa séfasefa úwana afufuntan-kánáá Ísu óraa'-amaan-daumpa'a iména wenáái simátimuwasa ¹⁵Yúndaa-oraa'-waasi isésa táátafesa ésa tóipimba tiyáámba faafésa sésa áamáán-aaimo uwáítái'-opa'á ímba koména ísaraimbanifo nááfakena ísaraiyo suwaná ¹⁶Ísu minímáyáámó umbá iséna séna kesí imáyáafinkemba ímba simátimumpo Maníkó sí'mákaiwaini imáyáafinkemba simátimune. ¹⁷Kembiwí imáyáama é'a sé'a nááfaken-aaiya simásímakaiyo. Wení imáyáafinkena'i Maníkóní imáyáafinkena'íyo-imayaa wéowe. Maníkómó síyáintemba ónaemo síyawi miwímó ésa simátimunda-aaigoni áwáuma isánááwe. ¹⁸Kentí imáyáafinken-aaimo síyawi kesúwí'a mósá maráíwae sésa kentí imáyáafinkemba wésefo tí'mákaiwain-awí'a mósá maránae síyawi ímba karo'á sembá érai'-aai wésewe. ¹⁹Mósesé áamáámba simátímakombanifo ímba ísámai kawé'á uré'le sembá sínkamonae wésewe súwasa ²⁰úwoi-waasisomba sésa ímba tufuwónae-imayaasa wéumpo enarumpimbá sáwí-amutamba méraisa miyán-áái séne suwaná ²¹Ísu séna áamáán-aai isáán-kanaara'a ímba awánaraan-kwaame'a uráunda pó'a kemá sáwífa'-imayaan-owe. ²²Kentíwá'nárakemba sésa iyámpói matínkaraawasa afakaumboé-no'waamba waésa túma kárámai araénáemba ónááwe suwaná ánaeemba Mósesé mináái agaimakómbo pósa tuwímbai-kanaa

ámáán-aaí ísáán-kanaara'a miyá wéowe. ²³Móseseni áamámba ímba taráíyaamba pó'a saagaan-kánáará'á miyán-kísáú iyámpói túra'a wéowe. Énifo saagaan-kánáará'á moóráwigomba asófankaraunda pó'a kísau maénafo sé'a aaisambá wésiyowe. ²⁴Ímba awánéraase aaisáfé'a ímba simátínkáaro. Érai'a awánáíyan-aaisafe'a simátínkáaro Ísu siyáíye.

²⁵Ísu simátimuwasa tuwímbai Yérúsaremu-naopaken-kwaasi sésa minkwáásísáfésawa tufuwónae wéseo sésa ²⁶wemá afora'á wenáái simátímísa'anifo ímba aaiimbá maiyánkaraawe. Óraa'-waasisomba sésawa wemá Maníkómó íyáfasinankaraiwai Káráísitin-íye miyáwá wéseo ína wéseo. ²⁷Maankwáásígóní naaópa'a awánáúndanifo Maníkómó íyáfasinankaraiwaini naaópa'a ímbo awánáúndafakemba tíniye siyáawe.

²⁸Minkákémbá Ísu óraa'-amaan-daumpa'a simátimena séna kembá éra suwánéra kesi máápa'a éra awánéra miyáwá uráao. Ímba kesí imáyáafinkemba kunkáumpo moóráwigo si'máráísa'a kunkáumne. Wemá éraite'o siwáín-íye. Wembá ímba awánaraafo ²⁹kemá é'a awánáúndawi si'mákaisa'a wempákémbá kunkáumne súwasa ³⁰minááímó súnkakemba wembá ta'ótoranae sésa umbánifo wení kanaamá ímba tiyóntafesa ímba ta'ótorowasa

³¹úwoi-waasifinkemba tuwímbai sésa Maníkómó íyáfasinankaraiwaimo tíndara'a wení kísau-waameko seyaafá-kísáúgómbá íyáákainiye-imayaa wéeta Ísuni kísaugo miyán-kísáúgó póna Ísu Maníkómó íyáfasinankaraiwain-íye wésune siyáawe.

Ísumba kota'ótoraaro sésamo ti'mákaan-aaí.

³²Úwoi-waasisomba mináái sumbá áamáán-kawaa-waasi isésa miwíyé óraa'-amaan-kisau-waasiye

i-wáásísáfésa sésa Ísumba kota'ótoraaro sésa ti'márówasa kuwaná ³³Ísu séna kárika'a kembiwísé'a mé'a si'mákaiwaimpa'a iyóna'a ³⁴siyaafái uwááe'a ímba suwáné'a iméraandafa'a ímba kanaa'á iyónááwe súwasa ³⁵Yúndaa-óraa'-waasi keáímbá sésa nááfara wíndasafenawa síyómpo ayaafái uwááeta ínta awánánaumne. Kíríki-aempara Yúndaa-waasimo méraapara wénawa wenáái simátiminiyo sésa ³⁶wemá séna siyaafái uwááe'o é'a ímba suwáné'a iméraandafa'a ímba iyónááwemo simbá minááígóní áwáuma ínta ísaraumne siyáawe.

Maé'mae'o íyan-donkon-aaí.

³⁷Yúndaa-waasi wááu-nambo úmakesamo tanómbo kaufún-kanaara'a tai'ón-kanaa óraa-kanaa úwana minkánáará'á Ísu íyáfasinena óraaka séna nontáfénamo tinkáíndawi kempákémbá tamandaaró. ³⁸Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna siyáintemba nonaumpinkémbó íyáúsenamo intenkáámbá kesááisafesa timankúnkúmbo íyawí tirumpinkémbá

nonaumpinkémbó intembá íniye Ísu súbma ³⁹Maníkóní ámútankontafena siyáiyé. Ísu ímba wíyómpa'o kunuwékáintafena Maníkóní ámútanko ímba kunkáiyé. Ísu imáyáa éna séna kemá púwóndafinkemba íyáfasine'o kesifompá'ó iyé'a Maníkóní ámútankomba ai'máráanana kuména kesááisafesa timankúnkúmbo íyawí tirumpimbá kumbéiniye-imayaa éna Ísu mináái simátímakaiye.

Ísuntafesa imáyáa tuwínkaa'o uráan-aaí.

⁴⁰Ísumo simátimumba waásisomba isésa tuwímbai sésa érai'a wemá Maníkón-aaímo simátímiwain-iye suwasá ⁴¹tuwímbai sésa wemá Maníkómó íyáfasinankarawai wéamu'maraundawin-iye suwasá tuwímbai sésa Maníkómó íyáfasinankarawai ímba Kárírifakemba paápé íniye. ⁴²Naaófá'á Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna Maníkómó íyáfasinankarawai Téftin-andafakemba Téftini naaópa'a Pétaaremufa'a ma'ankáíniye agaimaréna siyáiyé sésa umbá ⁴³Ísuntafesa imáyáa tuwínkaa'a ésa ⁴⁴tuwímbai sésa ta'ótoranae sumbánifo ímba Ísumba ta'ótokaawe.

⁴⁵Ímba ta'ótoresá i-wáásí óraa'-amaan-kisau-waasifa'e áamáán-kawaa-waasifa'e kouwérówasa nóra séra ímba ta'óto'mai áí'mae'a téo suwasá ⁴⁶i-wáásí sésa wenááigo seyaafá'-wáásí tááigomba íyáákaraiye suwasá ⁴⁷ámáán-kawaa-waasi tísaí esa sésa kenkwárará karo'á simátínkáísara wéseo. ⁴⁸Óraa'-waasiye kesáá áamáán-kawaa-waasisaawe ímba érai'a wíyómpakemba kunkáiyesa wésumpo kewará'á miyá seró. ⁴⁹Úwoi-waasi aantemba érai'e wésewe. Miwí Móseseni áamáámba ímba wéisaamba póna Maníkó tínkaminiye suwaná ⁵⁰ámáán-kawaa-waasifinkemba moóráwígon-awi'a Níkótímási ááéma Ísumpa'a iyáiwai simátiména séna ⁵¹kentáásí áamáánko séna ímba úwoi sé'a sáwí'a uráiyé síyamba wenáái ísare'a wení kísau awáné'a aafimbá maénkáaro kentáásí áamáánko siyáiyé súwasa ⁵²Níkótímásimba karaánáá'a ankésa sésa Kárírifakewimba arááiwaino. Maníkón-aaí aúfáífimba toráumai awánamai kawel'á uréo. Maníkón-aaí simátímiwai ímba Kárírifakewin-ifo wemá ímba Maníkón-aaí simátímiwain-iye sésa ⁵³kentí naaó'-nao'a wété uwaná Ísu Órífi-ompa'a iyáiyé.

Moórá-ininko fí'on-kwaasise'o nín-aaí.

8 ¹Órífi-omapa'a Ísu iména ²aafáyáara'a kuména óraa'-amaan-daumpa'a imérowasa waásisomba wempá'á túwaandu uwaná mara'á ména wenáái simátimuwasa ³ámáámbo sun-kwáásíyé áamáán-kawaa-waasiye aaregómbá áí'maesa minínínkó fí'on-kwaasise'o nímba pósa áí'mai seyaafá'-wáásítí túranka'a ankésa ⁴Ísuntafesa sésa óraakoo minínímbá fí'on-kwaasise'a nísata awánéta ta'óto'maeta

ái'maeta túne. ⁵Ámáán-aufaijimba Mósese agaimaréna séna miyámó indawimba óntantamba tufúwónanasa puwíniye agaimaréna siyáiyé. Nóran-imayaawa óno sésa ⁶Ísumba ma'mái awánánae sésa miyá senanasá paapé ínata wembá aafimbá maiyankánae sésa suwaná Ísu kífaena ayáánaufitamba marará'á aúfái agaimarówasa ⁷áísai aisai uwaná íyáfasinena simátimena séna ímbo aoisaambó uráindawi aifarí'ena óntamba maiyé tufuwó simátimena ⁸aneka'á kífaena ayáánaufitamba marará'á aúfái agaimarówasa ⁹isésa moóra-mora-waasi kúwákárúwasowana óraa'-waasi aifa'á kumúwasa miwán-ánaemba arááíwa'maesa kúmúwana minínínkó aantemba Ísuwe'a mérowana ¹⁰íyáfasinena áísai ena séna nááfara seyaafá'á méraao. Seyaafá'nánká ína aafimbá maenkánao súwana ¹¹séna ewé ímba aafimbá maisinkánááwe súwana we séna kewará'á ímba aafimbá maiyankáúna kómpona aneka'á ímba aoisaambá uwó Ísu siyáiyé.

Waási sáma kátínkáandawi únemo Ísu siyáin-aai.

¹²Aneka'á Ísu wenáái simátimena séna waási sámo kátínkáandawi úne. Kembó sirááiwaiyawi ímba kumeu'á ínifo sáma kátínkaina'a maé'mae'a ónááwe súwasa ¹³ámáán-kawaa-waasi sésa eyáárika'a ení áwáuma séndamanifo ímba érai'a wésene suwaná ¹⁴Ísu séna ímbanifo kesááigoni áwáuma érai'a sune. É'a awánáúndafakemba kunkáundasafe'a é'a awánáúndafa'a íyóna pó'a kemó súnda-aai érai'a sune. Kesí áwáuma ímba suwánaraawe. ¹⁵Marapá'-wáásí kentí imáyáafinkemba aaimá maisínkááfo kemá ímba aaimá wémaitinkaumne. ¹⁶Kemó aaimó maitínkáúndaraka arupise úsino. Ímba ke aantemba aafimbá maitínkánaumpo kesé kesifoé'a aafinkái maitínkáyauye. Miyáumai kemó aaimó maitínkáúndaraka arupise úsino. ¹⁷Kentí ámáán-aufaijimba agaimaréna séna kae'-wáásíyái moóra-aaimo séyambo ékai mináái érai'a wéseye agaimaréna siyáiyé. ¹⁸Miyáumai kemá kesáfé'a simátimunana kesifoé kesé'a mimbórá-áái wésimatimuyamba póna érai'-aain-iye súwasa ¹⁹enafomá nááfara méraiyo áísai esa suwaná séna kesí áwáumo ímbo suwánaantafe'a kesifombá ímba awánaraawe. Kesí áwáumo suwánaankakaa kesifombá awánaawaisino Ísu súmba ²⁰óraa'-amaandaumpa'a óntambo túwón-daumpa'a mináái simátimuwasa ta'ótoranae sésa uwááesa wení kanaamá ímba tiyóntafesa ímba ta'ótokaawe.

²¹Minkákémbá Ísu simátimena séna tiyuwé'o íyóna'a siyaafái uwááe'a ímba suwánánááwe. Puwíyamba kentí sáwí-imayaa wéraina'a puwónááwe. Íyóndafa'a ímba kanaa'á iyónááwe súwasa ²²Yúnda-oraa'-waasi sésa wemó séna íyóndafa'a ímba kanaa'á iyónááwe simbá póna weyáárikara puwíndasafenawa síyó suwaná ²³Ísu séna kembiwí

maankákén-kwáásín-ofo kemá sanaankéwí úne. Kembiwí marapákén-kwáásín-ofo kemá wíyómpakewi úne. ²⁴Simátim'e'a sune. Puwíyamba kentí sáwí-imayaa wéraina'a puwónááwe. Kemá wíyómpakewi úmpo kentáfé'o ímbo timankúnkúmba é'o é'a kentí sáwí-imayaa wéraina'a puwónááwe súwasa ²⁵minááígóní áwáuma ímba isésa sésa emá nááwawa ónó suwaná Ísu séna aasiyaasi-kánáá é'a simátímakaumne. ²⁶Kembiwísáfé'a sáwífa'-aai kanaa'á sé'a aafimbá maitínkáandanifo si'mákaiwain-aai aantemba seyaafá'-wáásísáfé'a wésimatimune. Wemó arupísemo iwáín-áái wésimatimune súwasa ²⁷Maníkón-aai súmbanifo ímba ísówana ²⁸mindásafena Ísu séna kemá waási úranko kumpaapé uráundawimba sí'mae'a aaraa-táiyá'á mósinkamiyamba suwané sé'a wemó siwái wení imáyáfinkemba ímba sífo afowamá simámakain-aafinkemba siyáíye miyá sénááwe. ²⁹Si'mákaiwai aamoí ínkwa'e-i'a úmae'a wéiyunda póna ímba siyuwéna kesé'a mérainiye súwasa ³⁰sáwífa'-waasi isésa wentáfésa timankúnkúmba ésa wíyómpakewin-iyé siyááwe.

Ta'ótokaawanamo Ísu awátínkáín-aai.

³¹Ísu Yúndaa-oraa'-waasi wentáfésa timankúnkúmba ésa wíyómpakewi iyémó siyówisafena séna kesááimo ísámaimo kawé'ó é'o é'a kesí waási-i'a úmai méranaawe. ³²Érai'-aai íséwana ta'ótokaiyampinkemba minéráí'-ááígó awátinkainasa méranaawe súwasa ³³Émbaramun-andafaken-kwaasi únda póta ímba fí'on-kwaasi ta'ótokaawe. Nóra séwa awátinkainiye sénó suwaná ³⁴Ísu séna érai'a simátim'e'a sune. Aoisaambó owí mináóísáámbó owí kembá wéta'otoraiye. Kesí kísau úwoi máíwae sésa méyámba'mai tíkaantenkaan-kwaasin-owe. ³⁵Miyán-kwáási kawááígóní naaúmpa'a ímba maé'mae'a ónááfo wenáánintomba maé'mae'a ónááwe. ³⁶Kemó Maníkón-ááninkomo awátínkáana'o é'a awátuwe'a méranaawe. ³⁷Émbaramun-andafaken-kwaasi ombánifo kesáái ímba tirumpimbá wéraintafe'a tufuwónae wésewe. ³⁸Kesifomó aráásímín-aai wésumpo kentifomó simátímín-aai wésewe súwasa ³⁹Émbaramu kentáásifowan-iyé suwaná Émbaramun-andafakewimo ékaa Émbaramumo uráintemba miyá owaisinó. ⁴⁰Maníkó érai'-aaimo simásímakaimba simátimuna'a tufuwónae wésewe. Émbaramu ímba miyá uráifo ⁴¹kentifomó uráintemba miyá wéowe súwasa miwí sésa ímba kesinó aankaró'ó únkakemba kentáá masínkaraiye. Kentáásifowa mimbóráwígó Maníkón-iyé suwaná Ísu séna ⁴²Maníkómpákémbá kunkáunda pó'a Maníkón-aráá'o ékaa kentirumbá síméwaisino. Ímba kesí imáyáfinkemba kunkáumpo Maníkó si'maráísa'a kunkáumne. ⁴³Kemó súnna nóra séra ímba wéisaa. Kesááigo umbái wétiyaiye. ⁴⁴Kemá waántáwankon-araa'a pó'a wenarááíma waénae wésewe. Wemá áwáurakemba tínkamisasa waási puwé'ówin-iyé. Érai'o sí-tántáá'á

ímba wempímbá wéraisana karokaro'-ááígóni afowái'a wéiwain-iyé.
⁴⁵Miyáumai érai'-aaimo simátimundasafe'a érai'-aain-iyé ímba wésewe.
⁴⁶Kemá ímba sáwí'a uráunda wéisaawe. Arupíse-aii simátimuna'a ímba érai'e wésewe. ⁴⁷Maníkón-áráá'a pósa wenáái isésa méraafo kembiwí ímba Maníkón-áráá'maariní'a uré'a pó'a wenáái ímba ísaraawe Ísu siyáiyé.

⁴⁸Ísu simátimuwasa Yúndaa-oraa'-waasi karaánáá'a ankésa sésa éraitá súné. Sámériyaa-waasi ónana sáwí-amutanko enarumpimbá méraisampo mináái siyáne suwaná ⁴⁹Ísu séna sáwí-amutanko ímba kesirumpimbá méraiye. Kesifon-áwí'a óraa'a úndanifo kesúwí'a sáwí'a uwásínkááwe. ⁵⁰Kesúwí'a ímba óraa'-i'a ónae. Maníkó kentáféna séna kawé-kísáú máénda pó'a enáwí'a mósá óraa'a uwánkanaumne siyáiyé. ⁵¹Érai'o senda-áái kesáái isámai kawé'ó iyawi ímba puwónááwe súwasa ⁵²Yúndaa-oraa'-waasi sésa sénda-aii sáwí-amutambo enarumpimbó méraimba éta ísaraumne. Émbaramu puwúwasa Maníkón-aii simátimakowí puwúmbanifo emá sé kesáái isámai kawé'á iyawi ímba puwónááwe wésene. ⁵³Kentáásifowa Émbaramu puwúwasa Maníkón-aii simátimakowí pukáambanifo miwí iyáákainono. Emó sénda nááfakewiya'ono suwaná ⁵⁴Ísu séna kesúwí'o mósá maráúndarakaa úwoisambanifo kesúwí'o mósá maráínda kesifomán-iyé. Wentáfé'a sé'a kentáásí Fasi'aénkón-iyé wésewe. ⁵⁵Kemá wembá wéawanaumpo kembiwí ímba wéawanaawe. Kemó sé'o ímba wéawanaumnemo súndarakaa kembiwímó ontembá karo'-wáásí mérausino. É'a wéawane'a pó'a wenáái mósá wémaraumne. ⁵⁶Kentifo Émbaramu kemó marapá'ó kúmónnda-aii iséna aamoí éna kembá suwánéna wenarunkó kawé'á uráiyé súwasa ⁵⁷Yúndaa-oraa'-waasi sésa emá ifó'-wáásígó éma ímba kae'-wáái úmai siyáánkai-aatai maisukáampo emá séma Émbaramumba awánaraumne wésene suwaná ⁵⁸Ísu séna érai'a simátimé'a súné. Émbaramumbo ímbo ma'ánkaronka'a kemá ma'é'éúndaniye súwasa ⁵⁹minááísáfésa tufuwónae sésa óntamba máúwana Ísu aúp'á óraa'-amaan-daumpakemba kárúwaguraiye.

Ísu aúramba kafíkówimba kawé'ó uwánkarain-aii.

9 ¹Ísu kúmba moóráwigomba anówama aúgafitamba ma'ánkarowimba awánésa ²wení kísau-waasi áisai esa sésa óraakoo nááwani aoisaankóni anondááwa aúramba kafíkáiyo. Wendégowái'í anófoinegowa'iyó suwaná ³Ísu séna ímba wení aoisaankówé anófoiti aoisaankówén-ifo Maníkóni kawé-kísáú wenane'á paapé ínasa awánáyantafena aúramba kafíkáiye. ⁴Si'mákaiwaini kísausa máéno. Sámó kainká'ó kísauomo wémaewanamo nó'waambo isanamó kísauomo máén-kanaamo tai'áíntemba miyáumai kísau maúnda-kanaa tai'áínda

póta káfé'a Maníkóní kísausa maénaumne. ⁵Marapá'ó méraunda waási sáma kátinkaundawi úne séna ⁶marará'á awiyááíma wi'maréna mindásamba toiyaambá úmarena aúranka'a a'maréna ⁷simáména séna nonkwaaukón-áwí'a Síróámu-waaumpimba máperaao súwana miyá uráíye. Síróámuwemo súmba wenááifinkemba waé'mai séna ai'maráín-kwaune súwana mápetuwena aúramba awánamai kawé'á éna túwasa ⁸wení naaópaken-kwaasiye fí'on-kwaasiye awánésa sésa wemá aampa'ó ménamo óntantafenamo inaimó símasima'o iwáiyá'íyo suwasá ⁹tuwímbai sésa ewé wemán-íye suwasá tuwímbai sésa ímbanifo wen-ói'maisan-kwaasin-íye suwaná wemá séna ímbanifo kemá úne súwasa ¹⁰áísai esa sésa nóra ónanawa aúramba kawé'á uráíyo suwaná ¹¹moóráwigon-awi'a Ísu wemá awiyáái wi'maréna mindásamba toiyaan-úmarena súranka'a a'maréna simásiména séna Síróámu-waaumpimba máperaao sisa'á isé'a koperáúnana súramba kawé'án-íye súwasa ¹²áísai esa sésa nááfara kuráíyo suwaná ímba awánaraumne siyáíye.

¹³⁻¹⁴Simátimuwasa áí'maesa áamáán-kawaa-waasifa'a máánkówana Ísu toimá aúranka'a a'maréna aúrambo kawé'ó uwánkon-kanaa Yúndaa-waasi áamáán-aaimo ísón-kanaa kísau aaraamó makón-kanaa úwasa aúramba kawé'ó uwánkarowimba áí'maesa áamáán-kawaa-waasifa'a máánkówasa ¹⁵áísai esa sésa nóra ónanawa aúramba kawé'á uráíyo suwaná séna toimá súranka'a asínkáísa'a máperaunana súramba kawé'á uwásínkaraiye súwasa ¹⁶ámáán-kawaa-waasi tuwímbai sésa saagaan-kánáará'ó miyámó uráimba ímba Maníkómpákémbá kunkáíye suwasá tuwímbai sésa sáwí-imayaawara'-waasigomo énaraantasi ímba kanaa'á kawé-kísáú-wáámé'á isinó suwasá imáyáa tuwínkaa'a ésa ¹⁷sésa enaúramba kawé'á uwánkaraifo wentáfé nóin-imayaawa óno áísai esa suwaná Maníkón-aai simátímíwain-íye súwasa ¹⁸énifo minYúndáá-óráá'-wáási aúrambo kawé'ó uwánkontafesa ímba imáyáa umbá anófoi táántowasa ¹⁹tuyasá tísai esa sésa kenkáítí táánina'íyo. Énifo aúgafitana ma'ánkaraayana'íyo. Nóra énawa aúramba wéawanaiyo suwasaráí ²⁰sésarai kesáánimban-íye. Ma'ankááwayamba aúgafitamban-íye. ²¹Énifo káfé'a nóra isanawá aúramba kawé'-úmai awánáiyómpo wemá óraakon-ifo áísai íyana weyááríka'a simátimino siyááye. ²²Ááéma Yúndaa-oraa'-waasi sésa Ísuntafesa Maníkómó íyáfasinankaraiwai wéamu'maraundawin-íye síyawí áamáán-daumpa'a ímba iyónááwe sumbá póna minánófóí Yúndaa-oraa'-waasisafena táá'a úwasarai ²³sésarai óraakon-ifo wembá áísai oro siyááye.

²⁴Simátímúyasa aneka'á aúramba kawé'ó uwánkarowimba áántowana túwasa sésa minkwáásígó sáwí-imayaa wéíye sewatá ísaraunda po Maníkón-aúranka'a arupíse úmaisa simásimiyo suwaná

²⁵séna sáwí-waasiya'i kawe'-wáásíyá'íyo kemá ímba isáúmne. Moórá-tantaatafe'a isáúnda súramba kafíkuraimbani fo káfé'a súramba wéawanaumne súwasa ²⁶nóraumaiya aúramba kawe'á uwánkaraiyo áisai esa suwaná ²⁷séna é'a simátímakaumpo ímba ísaraawe. Anekará simátimenara isánááo. Wenaráái waénaemo sé'a wení kísau-waasi-'ia ónááwe súwasa ²⁸karaánáá'a ankésa sésa emá wenaráái wéwaempo kesáá Mósese arááisa wéwaraumne. ²⁹Maníkó Móseseмба aai simámakaifo minkwáási nááfaken-kwaasiya'íyo suwaná ³⁰miwá séna fí'onka'ma'mai-tantaa'an-íye. Súramba kawe'á uwásínkaraifo kembíwí sé'a nááfaken-kwaasiya'íyo wésewe. Mindá fí'onka'ma'mai-tantaa'an-íye wésune. ³¹⁻³³Wemó ímbo Maníkómpákémbó kunkénaraa ímba miyá uráisino. Maníkó sáwí-imayaamo owí táái ímba wéisai fo wení kisaumo wémaewi-taai wéisaiye. Maníkón-áwí'o mósá marááwi-taai wéisaiye. Maambárámó úmaronkakemba ímba moórá aúgafitan-kwaasi méraisana kawe'á uwánkaraiye sewa'á ísaraumne súwasa ³⁴enanó aampa'á ma'ánkaraisa po úwoifaken-kwaasi éma enáái kentáá kawe'-wáásísá wésimasimendasaanifo ámáán-daumpakemba kárúwaa o suwaná kárúwaguraiye.

³⁵Minkákémbá ai'mátukon-aai Ísu iséna ayaafái úmai awánéna áisai ena séna wíyómpakemba waási úrankonka'a amankúnkúmba wéono súwana ³⁶Ísuntafena séna óraakoo emó sénda nááwawa'íyo. Simásímína'a simankúnkúmba onó súwana ³⁷Ísu séna é'o suwánáánda kemá úne súwana we séna ³⁸Fasi'aénkóo enká'á simankúnkúmba úne séna kífaena wen-ímáyáá mósá makáíye.

³⁹Wen-ímáyáá mósá marówana Ísu séna marapá'á kunkáunda pósa waási afufuntambá tuwínkaa'a ónááwe. Túrambo kafikáindawi túramba kawe'-úmai awánáiyasa túrambo awánaawi túramba kafiyíníye súwasa ⁴⁰ámáán-kawaa-waasi tuwímbaimo mérowi isésa áisai esa sésa ewá kentáásáféwa túramba kafikáiwai owéwá wéseno suwaná ⁴¹Ísu séna túrambo kafikáiwaimo méraankakaa kentí sáwí-imayaagoni méyámbá ímba máéwaisino. Éta awánáúmne sentáféna kentí sáwí-imayaagoni méyámbá wéraiye
Ísu siyáíye.

Sipisípigoni kusai fá'ó káráwiyaaan-aai.

10 ¹Ísu séna érai'a simátíme'a sumpo isáaro. Sipisípi kusai fá'ó kónae síyawi ímbo sipisípigoni ontafímbó íyáférémbo kusaiyákémbó íyámaatesamo ésa miwí umén-kwáásíyé sénááwe. ²Sipisípíya'o káráwiyaiwai ontafímbá wéiyafereiye. ³Miyáumai ontarákén-káwáágó ontá tiyánkáísana íyáferena wení sipisípi túwí'a itáántaisasa wenáái isésa

wempá'á kowaná ⁴sipisípi kusaifákémbá tí'maena aifa'á wisasá wenáái isésa wéaraaiwaewe. ⁵Énifo fí'on-kwaasi-taai ímba isésa arááiwaiyamba inkaisésa wété wéowe ⁶Ísu miyá simátimuwasa minááígóní áwáuma ímba ísaraawe.

Ísu sipisípiya'o káráwiyaain-aaí.

⁷Minááígóní áwáuma ímba ísöntafena Ísu séna érai'a simátimé'a súne. Sipisípigoni ontamá kemá úne. ⁸Ímbo kunkáundara'o tuwímbaimo tiyáawi umén-kwáásín-owe. Miwí táái sipisípisonko ímba ísaraawe. ⁹Kemá ontamá úne. Kempá'ó tíya'o é'a íyáféráaro senasá íyáferaiya'a káráwiyonaumne. Tómbó náiyantafesamo ésa kúwákárúwaresa násuwesa aneka'á íyáferanaawe. ¹⁰Umén-kwáásímó tiyawimo ésa waási tínkambai sáwí'a uwátinkaiyambanifo kemá kunkáunda pósa fí'onka'ma'mai kawé'á úmai maé'mae'a ónááwe. ¹¹Sipisípiya'a kawé'-úmaimo káráwiyaundawi úne. Sipisípiya'o kawé'-úmaimo káráwiyaiwai séna kesí sipisípi túwa'nai ónaumne séna puwíníye. ¹²Énifo óntantafesawe sésa sipisípiya'a káráwiyaawi áwáfiyaa in-íyánkómbá awánésa sipisípi ifátiyuwesa kówana sipisípisomba fámai watúwáísasa kóítawaa'a uwáguraawe. ¹³Miwí sipisípiya'o káráwiyi-imayaa tuwésa óntamo maíyan-imayaa wéowe. ¹⁴⁻¹⁵Sipisípiya'a kawé'-úmaimo káráwiyaundawi úne. Kesifo kembá suwíyaisa'a kemá kesifombá awíyáúnana miyámó úndantemba kesí sipisípi seyaafá'á tuwíyáúnasa kembá wésuwíyaawe. Kesí sipisípi túwa'nai ondasáfé'a pó'a kemá puwónaumne. ¹⁶Kesí sipisípi tuwímbai fí'on-kusaifa'a méraamba pó'a kotíyáanasa kesáái isésa tésa mimbóráí'a úmai méraiya'a seyaafá-sípísípiyá'á káráwiyonaumne. ¹⁷⁻¹⁸Púwóndafinkemba íyáfasinaanda-imayaa kesifomá símísa'a kemá ewé súndasafena wenarumbá wésimiye. Kemó ímbo ewémó súndarakaa ímba kanaa'á sínkamowisino. Kesí imáyáafinkemba pó'a kanaa'á puwónaumne. Púwóndafinkemba kanaa'á íyáfasinanaumne. Kesifomá simásimena séna miyán-uwo séna miyámó onda-fási'áémbá símakaiye Ísu siyáíye.

¹⁹Ísu minááímó súntafesa Yúndaa-oraa'-waasi imáyáa ésa tuwínkaa'-uwasá ²⁰tuwímbai sésa sáwí-amutamba arumpimbá méraintafena uwó-'í'a wéena siyé. Ke nóra séra wenáái wéisao suwasá ²¹tuwímbai sésa sáwí-amutambo arumpimbó mérainkakaa ímba miyán-áái sisinó. Sáwí-amutambo arumpimbó mérainkakaa ímba aúgafitan-kwaasi aúramba kawé'-úmai awánéna méraisino siyáawe.

Yúndaa-oraa'-waasi tínaembo uwánkaraan-aaí.

²²Yúndaa-waasi óraa'-amaan-dambo uráan-kanaamo túntemba Yérúsaremu-naopa'a tanómbo kaufúnka'a minkánáa táwi-kanaa póna túwana ²³Ísu óraa'-amaan-daumpa'a ména Soromoní áuwimai úmakopa'a

kúwasa ²⁴Yúndaa-oraa'-waasi túwaandu ésa taúkúmaresa áísai esa sésa entáféta sáwífa'-imayaasa wéune. Maníkómó íyáfasinankaraiwai wéamu'maraundawisaama ewá ónómpo arupíse úmai sinatá ísáano suwaná ²⁵Ísu séna simátimuna'anifo ímba ísaraawe. Kesifo simásímakain-kisau wémaunda póna kesí áwáuma afora'á wéppaa'iyee. ²⁶Kembiwí ímba kesí sipisípisomba pó'a kesááisafe'a ímba timankúnkúmba wéowe. ²⁷Kesí sipisípi tuwíyáúnasa kesáái isésa wésiraaíwaewa'a ²⁸ímáyáa timúnasa aúí'a úmai maé'mae'a ombá pósa ímba tai'ánááwe. Kawáánúndafinkemba ímba kanaa'á tatafisénááwe. ²⁹Kesifomá símakaimba wení fasi'aénkó seyaafá-fásí'áénkómbá íyáákaisasa kesifomá kawáánimpakemba ímba kanaa'á tatafisénááwe. ³⁰Kesé kesifoé'a mimbórái'a wéuye Ísu siyáíye.

³¹Súwasa Ísumo sún-aaisafesa Yúndaa-oraa'-waasi aneka'á tufuwónae sésa óntamba máúwana ³²Ísu simátimena séna kesifomá simásímakain-kisau kawé-kísáú wémauna'a wéawanaafo nóin-kisauwa maúndasafera sínkamonaaó súwasa ³³ímba kawé-kísáúsáféta tufuwónaeta wéumpo Maníkómbá karaánáá'o ankáándasafeta tufuwónaumne. Marapá'-wáásígó séma Maníkó únemo séndasafeta tufuwónaumne suwaná ³⁴⁻³⁵Ísu séna Maníkón-aai aúfáífimba ímbo karo'-ááímó wérain-aufai agaimaréna séna Maníkó séna kembiwí maníkón-owe siyáíye moóráwigo agaimaréna siyáíye. Maníkón-aai simátímakowisafena séna maníkón-owe siyáíye. ³⁶Kesifomá simásínkena si'mákaisa'a marapá'á kunkáumpo Maníkón-ááninko úne súndasafe'a Maníkómbá ímba karaánáá'a wéankaumne. ³⁷Kesifoní kisaumo ímbo wémaundarakaa kentáfé'a wíyómpakemba ímba kunkáíye sewaisinó. ³⁸Kesifoní kísau wémaumpo kentáfé'a wíyómpakemba ímba kunkáíye sé'a ímba timankúnkúmba ombánifo kesí kísausafe'a Maníkóní kísau wémaíye sé'o é'a mindásafe'a sé'a wesé afowáe'a mimbórái'a wéoye sénááwe Ísu súwasa ³⁹aneka'á ta'ótoranae sésa umbá ta'óto'mai tofíyántuwowana kóuraiye.

⁴⁰Ísu miwí tiyuwéna Yóndani-nomba kofaténa ááéma Yónimo nombó maitínkaropa'a komérowasa ⁴¹waásisomba túwaandu ésa sésa Yóni ímbo awánáúnda-kisau maiyáimbanifo minkwáásisáféna simásímakain-aai érai'-aai siyáíye suwasá

⁴²sáwífa'-waasi Ísuntafesa timankúnkúmba ésa Maníkómpákémbá kunkáíye siyáawe.

Rásarasimo pukáin-aai.

11 ¹Moóráwígon-awí'a Rásarasi Pétáni-naopa'a mérowana áí'a úwasarai ámánaakai túwí'a Máriae Máátaae'a mimbórafá'á mésa ²Máriae ááéma ásé-wiyumbo ún-basawemba Ísun-aísamaiya'a fatíyena wena'nóntáusamba uwátukain-ininko éna tuwaawisawágómbá áí'a wéuwasarai ³minámánáákái moóráwígon tafesarai sésarai Ísumba

kosimáme sé óraakoo emó arumbó ámakaandawimba áí'a wéiye kosimámuwo suyaná kosimámuwana ⁴Ísu iséna séna Rásarasimbo áí'o wéimba ímba éka'a puwíndasafena áí'a wéifo Maníkón-áwí'wara ááninko súwí'wara'o mósá maráiyantafena áí'a wéiye Ísu súmba ⁵Máátaane Máriaane Rásarasine wenarumbá tímakomba póna ⁶áí'o wéun-aaí iséna kae-kánáá aáno'a maéna ⁷minká'á wení kísau-waasisafena séna aneka'á Yúndiyaa-aempata kónaumne súwasa ⁸sésa óraakoo Yúndaa-oraa'-waasi óntantamba tufuwónae sésa wéopa'a isa aneka'á mináémpá'á kónae wésene suwaná ⁹⁻¹⁰Ísu miwí simátimena séna kumeu'ó isasamó kombá ímba sáma kaisasá pósa tanaambá wéfaafó sámo kaisasamó kombá ímba tanaambá wéfaawe. Miyámó ontembá isa'á káfé-kanaa kawé'-úmai kísau maénaumne Ísu simátimena séna ¹¹kentáási waásigo Rásarasi aúmá wéraimba pó'a íyáfasinankaandasafe'a kónaumne súmba ¹²⁻¹³Rásarasi pukóntafena Ísu súmbanifo wení kísau-waasi imáyáa ésa aúñ-kwérimba póna íyáfasinainiye-imayaa ésa sésa óraakoo kawé'á ímbá póna áí'a é'ankainiye suwaná ¹⁴Ísu afora'á séna Rásarasi pukáíye. ¹⁵Áí'o ipa'á ímba wesé'o méraunda kawé'á ímbá póta wempátáámó kondá suwáné'a kentáfé'a timankúnkúmba é'a Maníkómpákémbá kunkáíye simásinkanaawe súwana ¹⁶wení kísau-waasifinkemba moóráwígon-awi'a Tómaasi moórá-awi'a Títímási mináwíkoní áwáuma amáántágae'a wemá simátimena séna Yúndaa-oraa'-waasi Ísumba tufuwónáamba póta weséta puwónaeta mifátá kónaumne Tómaasi siyáíye.

Ísu puwíyampinkemba íyáfasinaiyawini áwáuma únemo siyáin-aaí.

¹⁷Súwana Ísu Pétáni-naopa'o kúmba Rásarasi puwúwasa utámárówana éiyaimba waúnka'a Ísu koísaraiye. ¹⁸Pétáni-nao'a Yérúsaremufa'a ewaa'á pósa ¹⁹Máátaante Máriaante tuwaawisáwágó pukóntafesa Yúndaa-waasisomba ifi'á kowétesa mérowana ²⁰Ísu wétiyemo sumbá Mááta iséna wétupa'a kúwana Máriaa naaúmpa'a mérowana ²¹Mááta Ísuntafena koséna óraakoo emó maanká'ó méraandarakaá kesuwaawisáwágó ímba púwísino. ²²Káfé'o Maníkómpá'ó inaimó sinanamó éna miyá íníye-imayaa wéune súwana ²³Ísu séna enawaawisáwágó pukáimpinkemba íyáfasinainiye súwana ²⁴Mááta séna ánaaen-kanaa tínda pukáíndafinkemba íyáfasinainiye-imayaa wéune súwana ²⁵Ísu séna puwíyampinkembo wéiyafasinaawemo sewíní áwáuma kemá úne. Aúí'a úmai maé'mae'o íyawini áwáuma kemá úne. Kesááisafesamo érai'emo sésa kenká'á timankúnkúmba íyawimo ésa puwíyambanifo íyáfasinanaawe. ²⁶Mésa kesááisafesa érai'e sésa kenká'á timankúnkúmba íyawimo ésa ímba puwónááwe. Mindásafe emá érai'ewa wéseno Ísu Máátaantafena súwana ²⁷séna Fasi'aénkóo emá Maníkómó íyáfasinankaraiwai wéamu'maraundawi óne. Maníkón-ááninko óne. Marapá'á kúmíndawi emá óne Mááta siyáíye.

²⁸Mááta simásuwena wéna áúnkontafena ukutóipínkémbá simáména séna óraako wéténa wéaantaiye súwana ²⁹Máríyaa iséna minúwóiyáán-úmai iyáfasinena wétupa'a kúmba ³⁰Ísu Máátaamo taawánónka'a ména ímba naaópa'o túmba ³¹Máríyaa iyáfasinenamo kúmba Yúndaa-waasi ifi'ó wéton-kwaasi awánésa imáyáa ésa sésa Rásarasimbo utámakaapa'o ifi'ó táindasafena wiyé sésa arááiwa'maesa kumbá ³²Ísumo méronka'a Máríyaa wéna óraakon-iye séna aísamaifimba kífaena séna Fasi'aénkóo emó maanká'ó méraandaraka kesuwaawisáwágó ímba púwísino súwasa ³³Máryaawe wenánaenka'o arááiwaún-kwaasiye ifi'ó tombá Ísu tuwánówana arumbá éna umbai-tántáákó arumbá sáwí'a úwana ³⁴tísai ena séna náánkara utámakaaó súwasa óraakoo taawánaao suwaná ³⁵Ísu ifi'á tówasa ³⁶Yúndaa-waasi awánésa sésa pukáiwaimba arun taféna uwánkáiye suwasá ³⁷tuwímbai sésa aúgafitan-kwaasi aúramba kawé'ó uwánkaraímbanifo nóra sénawa ímba asófankaisanawa pukáiyó siyáawe.

Ísu Rásarasimbo pukómpinkembo iyáfasinankarain-aii.

³⁸Suwaná Ísu áfááraumai arumbá úwana utánkaropa'a kúmba óntan-aifimba mámakesa óika'a óntantamba awáá uwásukowana Ísu koawánéna ³⁹séna óntamba maisúwáaro súwana Mááta pukówin-ámánaako séna Fasi'aénkóo éiyain-kanaara'o wáimba póna ánkúte'a íníye súwana ⁴⁰Ísu séna é'a simámakaumne. Kesááisafemo érai'emo sémo kenká'ó amankúnkúmbó émo e Maníkóní kawé-kísáú awánáínone súwasa ⁴¹óntamba maisúwówana Ísu wíyómpa'a awánéna séna kesifóo kesáái isáándasafe'a súwiyo sune. ⁴²Kesáái isáámpo maanáái súnnda pósa maanká'ó méraan-kwaasi kentáfésa érai'a Maníkó ai'mákaisana kunkáiye sénááwe simásuwena ⁴³óraaka'a séna Rásarasiyo tiyó súwana ⁴⁴pukówi iyáfasinenamo túmba ampantasámbá úsúmai ánáan-kwisuwesa aiyayaanka'a kárá'umaresa óika'a káátamaresa miyá úmakon-ampantawara'a túwana

Ísu séna awátúwéwana méraino siyáíye.

Óraa'-waasi Ísumba tufuwíyan-aaimo siyáan-aii.

Mátíyu 26:1-5, Mááka 14:1-2, Rúku 22:1-2

⁴⁵Yúndaa-waasisomba Máryaampa'o kun-kwáásí Ísumo úmba awánésa timankúnkúmba ésa Maníkómpákémbá kunkáiye suwasá ⁴⁶tuwímbai ímbaniye sésa áamáán-kawaa-waasifa'a kosésa Ísumo ún-aii simátímúwasa ⁴⁷mináái isésa áamáán-kawaa-waasiye óraa'-amaan-kisau-waasiye aaimó ísón-kwaasi táántesa sésa ímbo awánáúnda-kisau wémaimba póta nórasaawa ónaumno. ⁴⁸Úwoimo túwáananasaamo éna miyán-kísáú wémainasa pósa seyaafá'nánká wenááisafesa timankúnkúmba ónááwe. Minká'á Rómu-kamani-waasi tésa óraa'-amaan-damba tatawísísuwesa kentáá seyaafá'nánká sáwí'a uwásínkáafonifo nórasaawa ónaumno suwaná ⁴⁹moóráwígon-awí'a

Káyafaasi minkánáá aifa'-ámáán-káwáágó póna wemá séna ímba kawe'-úmai wéisaawe. ⁵⁰Yúndaa-waasi seyaafá'á púwófo séna moóráwigo puwíníye

Káyafaasi siyáíye.

⁵¹Minááímó súmba ímba wení imáyáafinkemba siyáífo minkánáá aifa'-ámáán-káwáágó mérontafena póna Maníkó imáyáa amúwana paapé úmai séna Yúndaa-waasi seyaafá'-wáásísáféna ísámai Ísu puwíníye. ⁵²Ímba Yúndaa-waasi aantemba Maníkón-áráá'an-oyo fí'o-fi'om-barafaken-kwaasi mimbóráí'a úmai méraiwae séna Ísu puwíníye. ⁵³Káyafaasi mináái súwasa minkákémbá Yúndaa-oraa'-waasi Ísumbo tufuwíyan-aii suwaná ⁵⁴mindásafena Ísu ímba Yúndaa-oraa'-waasi túranka'o númba tiyuwéna máásai-maragoni awáífa'á Éfáráímu-naopa'a kúmba wení kísau-waasise'a koméeraawe.

⁵⁵Komérowana tíyótai mo í-tánón-kánáá ampáámbá úwasa pósa tirumbó kawe'ó íyanesa naaó'-naokemba Yérúsaremu-naopa'a kotúwaandu ésa ⁵⁶Ísuntafesa móawana-meawana ésa óraa'-amaan-daumpa'a túwaandu ésa sésa tanómba opa'á tíní ína tíníyo siyáawe. ⁵⁷Óraa'-amaan-kísau-waasiye ámáán-kawaa-waasiye sésa Ísumbo awánésamo ésa simásimiyata ta'ótóráano sumbá mindásafesa úwoi-waasi sésa tanómba opa'á tíní ína tíníyo siyáawe.

Máryaa Ísun-aísamaiya'a asaa-wiyúm-básáwémbó a'ánkarain-aii.

Máttyu 26:6-13, Máaka 14:3-9

12 ¹Tíyótai mo í-tánón-kánáá kárika'a túwana afa'mórée-kanaa úwoi wérowana Ísu Pétáni-naopa'a wéna pukómpinkemba íyáfasinankaraiwain-awí'a Rásarasini naaópa'a kúwasa ²Ísuni tómbá kúfu'umarowana Ísuwe Rásarasíye'a tómbó náiyapa'a méroyana Mááta mintómbá maimái tíma'maena kúwana ³Máryaa asaa-wiyúmbó úm-basawemba óraa'-ontankakemba méyámbakena Ísun-aísamaiya'a sáwífa'a fatímarena wena'nóntáusamba uwátuwowana mimbásáwén-kwíyúnkó óraa'-wiyumba naaúmpa'a iyúwana ⁴⁻⁵moóráwígon-awí'a Yúndasi-Ísakerioti séna nóra sénawa mimbásáwémbá timénamo óraa'-ontamba 300 kina maiyénamo ímbo óntamo makáan-kwaasi tuwín-timeraane séna minááímó siyáimba Ísuni pintaru'ó maíndawi siyáíye. ⁶Ímba ónta-iyain-kwaasi-imayaa éna siyáífo wemá Ísuni waásiti óntanka'a káráwiyowi uménté'ó úwai póna minóntámpínkémbá maénae séna mináái súwana ⁷Ísu séna minínínkómbá étúwéwana úwoi miyá íno. Púwónanamo asinkáíndasafena miyá wéíye. ⁸Ímbo óntamo makáan-kwaasi kesé'a aasiyaasi maé'mae'a íya'a túwa'nai ónááfo kemá kesé'a marapá'á ímba maé'mae'a ónaumne Ísu siyáíye.

Rásarasimba tufuwíyan-aii mo siyáan-aii.

⁹Súwasa Pétáni-naopa'a Ísu méraíye sumbá sáwífa'-waasi Yúndaa-waasi ísésa Rásarasi pukówana íyáfasinankarowinte'a kotuwánánae sésa kuráa.

10-11 Rásarasimba íyáfasinankarontafesa pósa Yúndaa-waasi miwítí óraa'-waasi tiyuwésa Maníkómpákémbá kunkáiwaimpata kónae sésa suntáfésa óraa'-amaan-kisau-waasi Rásarasimba tufuwíyan-aaiwara'a siyáawe.

Ísu Yérúsaremufa'o kuráin-aai.

Mátíyu 21:1-11, Mááka 11:1-11, Rúku 19:28-40

12 Fénáikaamba ásé-masawemba a'ánkaraifo káfékaamba Yérúsaremufa'a Ísu tíniye sumbá waásisomba mináái isésa 13 taaénáma tará'maesa aampakémbá koaiyésa óraaka'-oraaka'a sésa Fasi'aénkó ai'maráisana kunkáiwaimba Maníkó kawé'á wéuwankaiye. Wení Ísareri-waasiti kawáágón-iyé wenáwíta mósá maráúmne suwaná 14 moórá-poigon-awi'a tónkigo Ísumba ayáá'maena túmba 15 naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna

Sáiyóni-naopaken-kwaasi táá'a ifó
kentí kawáágó wétiye. Tónki-araako
ayáá'maena wétiye

agaimarénamo siyóntemba miyáumai Ísu tiyáiyé. 16 Minkánáá wení kísau-waasi ímba imáyáa úmai tááka'a makónka'a pósa Ísu pukómpinkemba wíyómpa'o iyúnka'a tááka'a marésa sésa aúfáífimba wérainka'a póna miyán-iyé siyáawe. 17 Ísuma Rásarasi pukómpinkembo íyáfasinankomba awánésa tuwímbai-waasi simátímúwasa 18 isésa mindásafesa pósa aampakémbá koaiyówasa 19 óraa'-amaan-kisau-waasi keáímbá sésa seyaafáná'á kantáá siyuwésa wenaráái-aantemba wéwaefo nórasaawa ónaumno siyáawe.

Kíríki-aempaken-kwaasi Ísumba awánánaemo siyáan-aai.

20 Yérúsaremu-naopa'a áamáán-aai isánae sésa Yúndaa-waasi kuwasá Kíríki-waasise'a wésa 21 Fírípi Káríri-aempa'a Pétésáíta-naopaken-kwaasigompa'a tésa sésa Ísumba awánánaeta wétune suwaná 22 Fírípi Éndurumba kosimámena áí'maesarai Ísumba kosimámúyana 23 Ísu séna kemá waási úrankomba kesúwíko óraa'o índasafena káfé'a wépaaiye. 24 Érai'a simátimé'a súne. Ánáuntumbo úwoimo wérenamo éna ímba arambá iyáínifo ánáuntumba u'marááwana aáénkarena áruma wiyéna sáwífa'-aramba imái áfu káíníye. 25 Miyámó ontembá tirááimo táínda-i'lo ésa ímba kawé'-úmai méranaafo maambárárakén-ímáyáámó tuwáiyawi aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe. 26 Kentáfésa ení kísauomo maénae síyawi kembá siráái'wáéro. Miyámó iyawi kesé'a méranaawe. Kesí kísauomo maíyawi kesifo kentúwí'a mósá maráíníye
Ísu siyáiyé.

Ísu wemó puwíndasafena siyáin-aai.

27 Ísu simátiména séna kesirunkó umbaisé'a wétaimba pó'a nóra sénaumno. Kesifóo maanúbái-tántáá'ó kempá'ó tinda maisiyuwaaó

ímba miyá sénaumpo kemá mindásafe'a kunkáumne. ²⁸ Kesifóo enáwíko óraa'a íníye súwana wíyómpakemba aai séna é'a kesúwí'a óraa'a uráunda pó'a aneká'á ónaumne súwasa ²⁹ méron-kwaasisomba isésa tuwímbai sésa wíyónaai siyé suwasá tuwímbai sésa Maníkóní kísau-waasi wíyómpakewi aai wésimamiye suwaná ³⁰ Ísu simátimena séna minááímó isáámba ímba kembó súwa'nai índanifo kembó túwa'nai ídaniye. ³¹ Marapá'-wáásímó aafimbó maitinkáinda-kanaa wétiye. Marapá'-wáásítí sáwí-kawaagombo watiyuwáinda-kanaa wétiye. ³² Aaraa-táiyá'ó mó tufusíyan-kanaa seyaafá'á imáyáa tíménasa kempátá ténááwe Ísu siyáíye. ³³ Miyámó siyáimba aaraa-táiyá'á tufíyana puwíndasafena súwasa ³⁴ waásisomba isésa sésa Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna Maníkómó iyáfasinankaraiwai aasiyaasi maé'mae'a íníye siyáífo emó sénda kemá waási úrankomba aaraa-táiyá'á mó tufusíya'a puwónaumne wésempo emá nááwawa sé ewá sénó suwaná ³⁵ Ísu séna waási sáma kátinkaundawi úndanifo kárika'a kesé'a méranaumne. Waásimo kumeu'ó in-áémpá'ó kombá nááfara'i wégowasa pósa ímba wéawanaawe. Kumeu'ó in-tántáákó kempá'á tifó sé'a sámo kátínkáipa'a méraaro. ³⁶ Sáma kaimbá pó'a kentáfé'a sé'a kentáásí ságoma óne sembá pó'a ságoni áráá'marimba ú'mai méranaawe Ísu siyáíye.

Yúndaa-oraal'-waasi Ísuntafesa ímba timankúnkúmba uráan-aai.

Ísu simátimena tiyuwéna aúpá'á méraiye. ³⁷ Túranka'a kawé-kísáú ímba awánaraan-kwaame'o uráimbanifo wentáfésa ímba timankúnkúmba ésa Maníkómpákémbá kunkáíye siyáawe. ³⁸ Mindásafena naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Áísáya siyáin-aai érai'a siyáíye.

Fasi'aénkóo kawé'-áái kosimátimunasa minááísáfésa ímba érai'e wésewe. Ení fasi'aémbá aráátimendanifo ímba awánaraawe

Áísáya agaimaréna siyáíye. ³⁹ Ísun-aaisafesa ímba timankúnkúmba untáféna naaófá'á Áísáya agaimaréna séna

⁴⁰ Maníkó túramba kafítúwáísasa pósa túramba ímba awánaraawe.

Maníkó táá'a káúntuwaisasa pósa ímba ísaraawe. Maníkómó simbá miyá uráunda pósa kempá'á ímba tíya'a sáwí-imayaa maitiyuwé'a kawé'á uwátinkanaumne

Maníkó siyáíye Áísáya agaimaréna séna ⁴¹ Ísuni sáma awánaraimba póna mináái agaimaréna siyáíye.

⁴² Yúndaa-oraal'-waasi tuwímbai Ísuntafesa timankúnkúmba ésa Maníkómpákémbá kunkáíye sésa ámáán-kawaa-waasi ámáán-daumpa'a iyófo sésa aambá fái'maraafoniye sésa ímba afora'á sumbá ⁴³ Maníkó kesúwí'a mósá maráínkwae-imayaa ímbanofó waási tuwímbai kesúwíta mósá maráíwae-imayaa ésa miyán-ímáyáá umbá pósa Ísuntafesa érai'e ímba afora'á siyáawe.

Ísu simátimuwasa tuwínkaa'o uráan-aaí.

⁴⁴Ímba afora'á suwaná Ísu óraaka séna kesááisafesa érai'e sésa kenká'á timankúnkúmbo íyawí ímba kentáfésa aantemba ofo si'mákaiwaintafesawara'a timankúnkúmbo wéowe. ⁴⁵Kesí áwáumo suwánaawimo ombá ímba ken-aantemba wésuwanaafo si'mákaiwainkwara'a wéawanaawe. ⁴⁶Marapá'ó kumúnda waási sáma kátinkaundawí únda pósa kenká'á timankúnkúmbo íyawí ímba kumeu'ó in-áémpá'á méranaawe. ⁴⁷Kesááimo ímbo ísámai kawé'ó owí aaiimbó maitinkái ímba kemá úne. Marapá'-wáási ímba aaiimbó maitínkáandasafe'a kumúndanifo sáwí'ó úmaimo méraampinkemba kawé'-ámpá'á métinkanae'a kunkáumne. ⁴⁸Ánaaen-kanaara'a kesáái isésa tínaaembo uwásinkaiyawí sésa kawé'-áái sínaaemba uwámakaundaniye sénááwe. ⁴⁹Ímba kesí imáyáafinkemba súmpo kesifo si'mákaiwai simásímakain-aaí súnnda pó'a ánaaen-kanaa tínsa sésa kawé'-áái sínaaemba uwámakaunda ímbo oráámbá uráundaniye sénááwe. ⁵⁰Kesifon-aaí aúí'a úmai maé'mae'o íyan-aain-iyé. Súnnda-aaí kesifo simásímakain-aaí simátimune Ísu siyáíye.

Ísu wení waási tísamaimo non-kwitínkarain-aaí.

13 ¹Tíyótaimo í-tánón-kánáá aafáyáaraamba úwana káfékaamba Ísu imáyáa éna séna marapá'á tuwé'a kesifompá'ó kunuweré'ó iyónnda-kanaa tiyé séna marapá'-wáási wenááimo ísón-kwaasi áfááraumai imáyáa tiména miwísáfénawe séna puwíníye súwana ²waántáwanko Sáímonin-ááninkomba áwí'a Yúndasi-Ísakeriotimba Ísuni pintaru'á uwó-imáyáá ámakowasa Ísuwe wení kísau-waasiye tómbá wénowana ³afowámá seyaafá-fási'áémbá ámakowana póna Maníkómpákémbá kunkáunda pó'a kunuweré'a iyónaumne-imayaa Ísu éna póna ⁴tómbá wénowana iyáfasinena paákákén-únánkwátói faú'marena táuri kárá'umaena ⁵túúfapimba nombá fatímarena wení kísau-waasi tísamai non-kwitinkéna táurisamba uwátuwena ⁶Ísuma Sáímoni Pítaampa'a túwana séna Fasi'aénkóo ímba kesísamai non-kwisinkaaó súwana ⁷Ísu séna kemó úndama káfé'a ímba wéisaanda po ánaaemba isáínone súwana ⁸Pítaa séna kesísamaimo non-kwisínkéndasafe'a a'áo símasima'a ónaumne súwana Ísu séna enáísamaimo ímbo non-kwiyánkáanamó éma kesí waási-i'a ímba ínone súwana ⁹Pítaa séna Fasi'aénkóo ení waási-i'a ónae súmpo ímbo sísamai aantemba non-kwínda síyayaankwara si'nónkwará'á non-kwiyuwó súwana ¹⁰Ísu séna nombó pékáawimo ésa ímba seyaafá-túfá'á non-kwiyónááfo tísamai aantemba non-kwiyónááwe. ¹¹Kembiwí non-kwisaawaná kímborawigo ímba non-kwiyáiyemo súmba ¹¹Ísu wení pintaru'-wáásígómbá ísarontafena séna kembiwí non-kwisaawaná kímborawigo ímba non-kwiyáíye siyáíye.

¹² Ísu simátimena tísamai non-kwitiyuwéna paákákén-únánkwátóimo faú'maromba maimái úmaena ménamo tómbó némopa'a wéna tísai ena séna kemó úndawini áwáuma éra isaaó. ¹³ Kentáfé'a sé'a uwáitái'-iwái Fasi'aénkó ónemo sembá érai'a miyán-kwáásí úne. ¹⁴ Kemá kembó uwáitái'-úndawi kentí Fasi'aénkó pó'a tísaimo non-kwitinkáúndasafe'a kemá moórá-mora non-kwitínkáaro. ¹⁵ Kemó kembó aráátimundantemba kembiwíwárá'a miyán-oro. ¹⁶ Érai'a simátimé'a súné. Kísau-waasimo ésa miwítí óraa'-waasigomba ímba íyáákanaawe. Ti'mákaiwain-aii maimaésa kosimátímakaawimo ésa ti'mákaiwaimba ímba íyáákanaawe. ¹⁷ Miyáumai kemó únda é'a awánaafo miyámó íyambo íyana tirunkó kawé'á íniye. ¹⁸ Kempínkémbá ímba seyaafátáfé'a sumpo kendé-í'o uwátinkaunda-waasi é'a tuwánaraumne. Maníkón-aii aúfáífimba agaimaréna séna kesé'a moóráfinkembo tómbó naráiwai kesí pintaru'-wáásín-iyé agaimarénamo siyáimba érai'a siyáiyé. ¹⁹ Ímba paápé uráisa'a simátimunda póna ánaemba paápé ína'a kentáfé'a timankúnkúmba é'a Maníkómpákémbá kunkáiyé sénááwe. ²⁰ Érai'a simátimé'a súné. Ti'maráanasa wíyawi-taai ísámai kawé'ó íyantén-úmai kesáái ísámai kawé'á ónááwe. Kesááimo isáíyantén-úmai si'mákaiwain-aii isánááwe Ísu siyáiyé.

Moóráwigo kesí pintaru'á máíniyemo Ísu siyáin-aii.

Máttyu 26:20-25, Mááka 14:17-21, Rúku 22:21-23

²¹ Ísu simátimena wenarunkó umbaí tówana séna érai'a simátimé'a súné. Kempínkémbá moóráwigo kembá namuro-wáásímá aráátiminiye súwata ²² wení kísau-waasi moórá-mora wenaúfnayaafimba éta nááwantafenawa síyó séta ²³ wení kísau-waasigo Ísu kembá arumbá símakowi Ísuni ewaa'á méraawanana ²⁴ Sáímoni Pítaa kentáféna aúwá'náán-kwaame'a éna séna nááwantafewa sénó sé áísai uwo súwa'a ²⁵ wení ewaa'á kífae'a áísai e'a sé'a Fasi'aénkóo emó sénda nááwa'iyó séwánana ²⁶ Ísu séna kemó tómbó nompín-tu'maimo áménda-waasi wemán-iyé séna tómbá maimaéna nompín-tu'mai miwámbá Sáímoni-Ísakeriotin-ááninkon-awi'a Yúndasimba amúwana ²⁷ mintómbá maúwana waántáwanko wenarumpimbá iyúwana Ísu simáména séna emó ónae sinda-í'a maaránka'a uwó Ísu súwasa ²⁸ tómbó wénesamo méron-kwaasi Ísumo sún-aaigoni áwáuma ímba ísámai kawé'á umbá ²⁹ sésa Yúndasi óntanka'o káráwiyowintafena Ísu séna ímbo óntamo makáan-kwaasi tuwímbai timiyó Ísu siyé má sésa tanómbo káúfón-kanaaratafesa sésa tómbá méyánuwo Ísu siyé má suwaná ³⁰ Yúndasi Ísumo amún-tomba maimaéna minúwóiyáán-úmai máápa'a kumúwana kumeu'á uráiyé.

Aú-amaambo simátímakain-aii.

³¹ Yúndasi máápa'a kumúwana Ísu séna káfé'a waási úranko súwí'a óraa'a isaná kesí kísaugo Maníkón-áwí'a óraa'a íniye. ³² Kesí

kísauo Maníkón-áwí'a óraa'o intembá káfé'a Maníkó kesúwí'a óraa'a uwásinkainiye. ³³Kesí iyámpóisono. Kárika'a kesé'a mé'a tiyúwánaa siyaafái ónááwe. Yúnda-waasisafe'o é'o simátimé'o súndantemba kentáfé'a sé'a iyóndara'a ímba kanaa'á iyónááwe. ³⁴Aú-amaamba simátiména'a kesirumbó timúndanten-úmai moórá-mora-waasi kentirumbá tíméro. ³⁵Moórá-mora kentirumbó timíyasamo ésa tuwánésa sésa Ísuni kísau-waasin-owe sénááwe Ísu siyáiyé.

Pítaa ánaaeni'a uwásinkainiyemo siyáin-ai.

Mátíyu 26:31-35, Máaka 14:27-31, Rúku 22:31-34

³⁶Ísu simátimuwana Sáimoni Pítaa áisai ena séna Fasi'aénkóo nááfara iyínono súwana séna iyóndara'a káfé'a ímba sirááiwainompo ánaaemba sirááiwainone súwana ³⁷Pítaa séna Fasi'aénkóo nóra séra káfé'a ímba embá arááíwaenamno. Ímba pó'a áwa'nai e'a púwónana kawé'á íniye súwana ³⁸Ísu séna áwa'nai e'a puwónaumnemo sénda kemá érai'a simáme'a sune. Kokórigomo ímbo ááimo siyáindara'a kaumbo-ík'á kentáfé séma ímba awánáunda-waasin-iyé sínone Ísu siyáiyé.

Maníkómp'ó íyan-amba kemá únemo Ísu siyáin-ai.

14 ¹Ísu simátiména séna kentirunkó ímba sáwí'a ína'a ímba óraa'-imayaan-oro. Maníkómbá timankúnkúmba é'a kenkwárá'á miyán-oro. ²Kesifoní naaópa'a sáwífa'-maru'a wéraiye. Ímbo miyámó uráinkakaa ímba simátimusino. ³Kemó iyúnda kentí maru'á ito'mayaa uwátinkanae'a iyúne. Iyuweré'o kuntí'mae'o iyónda kemó méraundara'a iméranaawe. Miyá ona'á kesé'a méranaawe. ⁴Kemó iyúnda-amba é'a awánaraawe súwana ⁵Tómaasi simáména séna óraakoo emó iyónda-naopa'a ínta awánaraumne. Nóraumaisaawa aantá awíyánaumno súwana ⁶Ísu séna Maníkómp'ó iyíyan-amba kemá úne. Kemá éraikoni áwáuma úne. Kemá maé'mae'o iyawini áwáuma úne. Kesifoní naaópa'a ímba úwoi iyónááfo kemá minámbá únda pósa iyónááwe. ⁷Kesí áwáumo suwánékaa kesifombá awíyaawisino. Káfé'a wéawanaawe súwana ⁸Fírípi séna óraakoo enafombá aráásimínanasa kentáá kanaa'á íno súwana ⁹Ísu séna ayáátááka'a kesé'a méraundanifo emá kesí áwáuma ímba suwánaraane. Kesí áwáumo suwánaawi kesifombá é'a wéawanaafo nóra isawá enafombá aráásimiyo wéseno. ¹⁰Kemá kesifo'é'a kááísamai méraunana kesifomá kesé'a kááísamai méraiye. Minááísafé'a érai'e seró. Ímba kesí imáyáafinkemba sumpo kesifomá kesé'a ména wení kísau isa'á sune. ¹¹Kemá kesifo'é'a kááísamai méraunana kesifomá kesé'a kááísamai méraimba pó'a minááísafé'a érai'e seró. Ímbo miyámó sé'o é'a kesí kísau awáné'a sé'a érai'a wíyómpakemba Maníkómpákémbá kunkáiyé seró. ¹²Érai'a simátimé'a sune. Kentáfé'a timankúnkúmba é'a

Maníkómpákémbá kunkáiyé síyawí kemó úndanten-kisau miwíwará'á maenááwe. Kesifompá'á iyé'a Maníkóni ámútankomba ai'maráandasafena miwítí kisaugo kesí kisaugomba íyáákainiye. ¹³Ken-ímáyáámó é'o sísai íya'o é'a miyá ónaumpo kentáfé'a ísámai kesifon-áwí'a mósá maránááwe. ¹⁴Ken-ímáyáámó é'o sísai íya'o é'a kemá miyá ónaumne Ísu siyáiyé.

Maníkóni Ufaen-ámútankómbá ai'maráanana kumíníyemo siyáin-aii.

¹⁵Ísu mináái simátimena séna kentirumbó simé'o é'a kesáái ísámai kawé'á ónááwe. ¹⁶Kesifombá áísai onaná karáá'á tutinkáindawimba ai'maráinana kumbéna kesé'a aasiyaasi maé'mae'a íniye. Wemá éraikoni áwáun-iyé. ¹⁷Marapá'-wáásí wembá ímba awánésa wenáái ímba wéisaamba pósa ímba kanaa'á sésa kesé'a tamauwó wésefo kesé'a ména kentirumpimbá maé'mae'a ímbá pó'a wembá wéawanaawe. ¹⁸Kárika'a tiyúwáandanifo ímba áwíyaraa'-iyampoimo ontembá ónááfo iyueránaumne. ¹⁹Kári-kanaa marapá'-wáásí kembá ímba suwánánááfo kembiwí aneka'á suwánánááwe. Kesé'a méraunda pó'a kemá aúí'a úmai méranaawe. ²⁰Minkánáá tína'a sé'a érai'a afowáe'a ména kesé'a méraisata wesé'a méraumne miyá sénááwe. ²¹Kesááiimo taawiyafésamo kawé'ó owí tirumbá siménááwe. Tirumbó simíyawí kesifoé kesé'a sirunkái timéyauye. Kesirumbó timúndawisafe'a símai afora'á paápé úmai méranaumne súwana ²²Yúndasi-Ísakerioti araámáón-awi'a Yúndasi séna Fasi'aénkóo nóintafewe séwa úwoi-waasisafemase símai ímba afora'á paápé úmai méranaumnewa sénó. Kentáásáfémase símai afora'á paápé úmai méranaumnewa sénó súwana ²³Ísu séna tirumbá simíyawí kesáái ísámai kawé'á íyana kesifomá arumbá miwí timínakai kewé kesifoé miwísé'a kumbéyauye. ²⁴Kesáái ísámai ímba kawé'ó owí tirumbá ímba símakaawe. Súnda-aii ímba kesí ímáýáfinken-aain-ifo kesifo si'mákaiwaini ímáýáfinken-aain-iyé.

²⁵Kesé'o méraundara'a mináái simátimune. ²⁶Énifo kesifomá wení Ufaen-ámútankómbá kentí karáákómbá ai'maráinana kumbéna ken-ánóndáá éna seyaafá-tántáá'á aráátimena súnda-aii timína'a tááka'a maránááwe. ²⁷Tiyuwé'a faru uwátinke'a kentirumbó aáno'o uwátínkáandate úmai méraaro. Marapá'-wáásí ímba miyá wéuwatinkaafu kesirumbó aáno'o maráúndantemba miyáumai timúne. Mindásafena kentirunkó ímba sáwí'a éna ímba táá'a íno. ²⁸Tiyúwáandanifo kentópa'a iyueránaumnemo súnda é'a wéisaawe. Kentirumbó simé'o é'a kesifompá'á íyóndasafe'a aamoí ónááwe. Kesifomá kembá íyáákaraintafe'a símai aamoí ónááwe. ²⁹Ímba paápé uráisa'a simátimunda póna paápé ína'a kentáfé'a sé'a érai'a siyáiyé sénááwe. ³⁰Waántáwanko maambáraráké-sáwí-káwáágó wétimba pó'a ímba aaimá

ayáatáaka'a simátimumpo wení fasi'aénkó ímba kembá ta'ótorainiye.
³¹Kesifomó simásimakaimba miyámó únda suwánésa sésa afowámbá
 arumbá ámakaiye sénááwe. Íyáfasinaiyata konó Ísu siyáiyé.

Érai'a ándáma kemá únemo Ísu siyáin-aai.

15 ¹⁻⁵Ísu simátimena séna érai'a ándáma kemá úne. Kesifomá
 minándárá'ó káráwiyaiwain-iye. Ándáma kemá úne. Ándágoni
 amaimá kemán-owe. Ímbo arambó iyáínda-amaimo éna ayááisuwainiye.
 Arambó iyáínda-amaimo éna ayááimarainana arágásáó agaimái arambá
 iyáíniye. Ayááimáráintemba simátimakaunda-aai go miyá éna tirunkó
 arupíse wéiyé. Kesé'a kááísamai méraiya'a kemá kempá'á kááísamai
 méraano. Amai aantenkomo éna ímba arambá iyáíniye. Miyámó intembá
 kesé'ó ímbo kááísamaimo méraiyanamo éna ímba arambá iyáíniye.
 Kemá kesé'a kááísamai méwa'a pó'a kesé'ó kááísamaimo mérai yawimo
 é'a sáwífa'-aramba imái méranaawe. Kembó ifá'ó siyuwésamo ésa
 ímba arambá imái méranaawe. ⁶Amaimó ayááisuwainda-amaimo
 aáénkáíndamo éna ayáímai agaisuwáíniye. Kesé'ó ímbo kááísaiyawí
 miyá íniye. ⁷Kesé'ó kááísamaimo mérai yawí kesááimo kentirumpimbó
 ta'óto'mariyawí áisai íyana póna miyá uwátinkainiye. ⁸Sáwífa'-arambo
 imáimo méraiyan-kwaasimo tuwánésamo ésa sésa Ísumbo arááíwáén-
 kwaasin-owe síyana kesifon-áwíkomo éna óraa'a íniye. ⁹Kesifomó
 arumbó símakainten-úmai kesirumbá kembá tímúne. Kemó é'a
 misírúntáfé'le símai méraaro. ¹⁰Kesifoní ámáámbo ísámai wenaruntafé'ó
 símimo méraundantemba kesí ámáámbo isé'ó é'a kesiruntafé'a
 símai méranaawe. ¹¹Mináái simátimakaunda pó'a kesí aamoigó
 kentirumpimbá óraa'a wéraina'a aamoí é'a méraaro. ¹²Kesirumbó
 tímúndantemba moórá-mora-waasi tirumbá tíméro. Mindá kesí ámáámbo
 tímúne. ¹³Kentí waásisafesawe símai wétuwa'nai-e'ó puwónae sésamo
 puwíyamba ímba moórá-aai símai íyáákamai tirumbá tíménááwe.
¹⁴Kesááimo isémaiyawimo é'a kesí waási-i'a ónááwe. ¹⁵Óraa'-waasigoni
 kísau-waasi óraakoni kísau ímba awánaraambanifo wenáfárawaisai
 wení kísau wéawanaraawe. Miyámó ontáfé'a pó'a kesifomó seyaafá'-
 ááímó simásimakaimba simátimunda pó'a ímba kesí kísau-waasiye
 sendá kesífárawaisaiye sénaumne. ¹⁶Kembiwí ímba kembá kendé-í'a
 uwásínkááwa'a kemá kembiwí kendé-í'a uwátinkaunda pó'a wé'a fasi'aén-
 árámbá koimái sáwífase úmai méraaro. Ken-ímáyáámó é'ó kesifompá'ó
 áisai íyanamo éna miyá uwátinkainiye. ¹⁷Moórá-mora-waasi tirumbá
 tíméro sé'a miyán-ámáámbo simátimune Ísu siyáiyé.

Marapá'-wáásí tíyámbo uwátinkaraan-aai.

¹⁸Ísu mináái simátimena séna marapá'-wáásímó kembiwísáfésamo
 tíyámbo uwátinkaiya'ó é'a táaka'a maré'a sé'a aifa'á kentáásí

Fasi'aénkómbá títámá uwánkaraawe sénááwe. ¹⁹Kemá marapá'-wáásífínkémá kembá kendé-í'a uwátinkaunda pósa marapá'-wáásí títámá wéuwatinkaawe. Kembó úwoimo marapá'-wáásímó onkaka kentáfésa sésa kenkáán-kwáásín-owe sésa tirumbá tíméwisino. ²⁰Kísau-waasi miwítí óraa'-waasigomba ímba íyáákaraawemo súná imáyáan-oro. Kentí óraako únasa pósa marapá'-wáásí karaánáá'a sinkésa sáwí'o uwásínkáanten-úmai kembiwí karaánáá'a tinkésa sáwí'a uwátinkanaafo kesááimo ísámaimo kawé'ó íyawi kentáái isánááwe. ²¹Kembiwí kesí waási-i'a ombá pósa marapá'-wáásí karaánáá'a tinkésa sáwí'a uwátinkanaawe. Si'mákaiwaimba ímba awánaraamba pósa sáwí'a ésa miyá ónááwe. ²²Kemó ímbo kusimátimundarakaa marapá'-wáásítí sáwí-imayaa úwoi aúpá'á wéraisino. Kusimátimunasa miwítí sáwí-imayaa ifá'ó túwáaraamba ímba ifá'á túwáawana úwoi wéraiye. ²³Títámbo uwásinkewi kesifonkwárá'á títámá wéuwankaawe. ²⁴Kemó fí'owimo íyáákamaimo ímbo fí'o-fí'on-kisaumo maúndarakaa marapá'-wáásítí sáwí-imayaa úwoi aúpá'á wéraisino. Kesí kísau awánésa kené kesifoné títánkai wéuwaskaawe. ²⁵Maníkón-aai aúfáfimba agaimaréna séna úwoisafesa kembá títámá wéuwaskaawe siyáinka'a póna mináái káfé'a wépaape-iyé. ²⁶Kesifompá'á iyé'a kentí karáá'ó tutinkáíndawimba ai'máráanana kesifompákémá wenámútanko kembiwísé'a kumbéna wemá éraikoni áwáugo póna kentáféna seyaafá-tántáá'á kusimátiminiye. ²⁷Kemó kísau ómbaraawandarakemba é'a suwánaraamba pó'a kentáfé'wara kesí kísausafe'wara'a

simátímapa'a kónááwe.

16 ¹Ánaaemba kesáásifé'a ímba fasi'ámai mé'a siyúwáafo sé'a mináái simátimunda imáyáan-oro. ²Ánaaemba marapá'-wáásímó kembiwísáfésamo ámáán-daumpakemba watuwánaemo siyamba mindásafesa sésa Ísuni kísau-waasi tínkamiyawi Maníkóní kísau wémaewe karo'á sénááwe. ³Kenté kesifonté'a ímba suwánaraamba pósa miyáumai sáwí'a uwátinkanaawe. ⁴Káfé'a mináái simátimunda póna mindá paapé ína'a imáyáa é'a sé'a simásímakaimba wépaape-iyé sénááwe. Mindásafe'a simátimune Ísu siyáiyé.

Maníkóní Ufaen-ámútánkó kísau mémain-aai.

Ísu simátimena séna kesé'a méraunda pó'a mináái ímba simátímake'a ⁵si'mákaiwaimpa'o iyóndasafe'a káfé'a simátímakaana'a nááfara iyónó sé'a ímba sísaí owe. ⁶Iyónaumne súná-aai ísááwana tirunkó umbái taisa'á pó'a nááfara iyónó sé'a ímba sísaí owe. ⁷Érai'a simátime'a súné. Ímbo iyúndarakaa kentí karáá'ó tutinkáíndawi ímba kúmísino. Iyé'a wembá ai'máráanana kembiwísé'a kumbéna kawé'á uwátinkainiye. ⁸Kumbéna marapá'ó méraan-kwaasi kentí sáwí-imayaagoni áwáuma aráátiminiye. Arupísemo úmáimo méraiyawini áwáuma aráátiminiye.

Maníkómó aafimbó maitinkáíndawini áwáuma aráátiminye.

⁹Kesáaisafesamo ímbo timankúnkúmbó íyawisafena simátimena séna kentí sáwí-imayaa úwoi wéráiyé síníye. ¹⁰Kesifompá'ó iyúnda ímba suwánánááfo kentí karáá'ó tutinkáíndawi arupíse úmaimo méraiýamba kunaráátiminye. ¹¹Maambáraráké-sáwí-káwáágómbá é'a aafimbá maiyánkaraimba póna Maníkó aafimbá maitinkáíníyema simátiminye. ¹²Sáwífa'-aai simátimusina umbai-áái pó'a káfé'a ímba kanaa'á isánááfo ánaaemba isánááwe. ¹³Maníkóní ámútanko kumbéna érai'-amba kawé'-ámbá aráátiminye. Ímba wení imáyáafinkemba simátiminifo simámakain-aai simátimena aáno'o paápé índa-tantaa'a simátiminye. ¹⁴Súnda-aai simátiminana kesúwíko óraa'a íníye. ¹⁵Seyaafá'-ááísómbá kesifondé mindá kendén-íye. Miyáumai sé'a simámakaunda-aai Maníkóní ámútanko simátiminye Ísu siyáiyé.

Tirunkó umbái taréna ánaaemba kawé'á íníyemo siyáin-aai.

¹⁶Ísu simátimena séna kárika'a ímba suwáné'a ánaaenka'a suwánanaawe súwasa ¹⁷wení kísau-waasifinkemba tuwímbai sésa kesifompá'á iyúnda pó'a kárika'a ímba suwáné'a ánaaenka'a suwánanaawemo simbá nóintafenawa síyó. ¹⁸Kárika'emo simbá minááígóní áwáuma ínta isáúmne. Nóintafenawa síyó suwaná ¹⁹Ísu álsai ónaesamo umbá iséna simátimena séna kárika'a ímba suwáné'a ánaaenka'a suwánanaawemo súnda-aaisafe'a kembiwí áfááraumai kemó súnda-aaisafe'a símae wénowe. ²⁰Érai'a simátimé'a sune. Kembiwí ifí'á táiyasa marapá'-wáásí aamoí íyambanifo kentirunkó umbái taréna ánaaemba kentirunkó fetóí íníye. ²¹Moórá-ininkomo iyámpóimo ma'ankáínda-kanaa tíanamo éna áí'a ínana arunkó umbái táínana ánaaemba miníyámpói ma'ankéna áikomba ímba imáyáa éna aamoí íníye. ²²Miyámó ontembá kentirunkó umbái táína'a ánaaemba suwáné'a aamoí ónááwe. Aamoimó í-tántáá'á ímba maitiyuwánááwe. ²³Minkánáámó tína'a ímba sísai ónááfo kesifompá'ó inaimó síyamba kentáfé'a ísámai álsai íyantafena póna miyá uwátinkainíye. ²⁴Kesifompá'á ímba inái siyáafo káfé'a kentáfé'a ísámai inaimó síyamba miyá uwátinkainana kentirunkó óraa'-aamoí ína'a méraaro Ísu siyáiyé.

Marapá-tántáá'á Ísu iyáákaraiyemo siyáin-aai.

²⁵Ísu simátimena séna waé'mai-aai simátimunda pó'a ánaaen-kanaa tína'a kesifon-aai afora'á simátimenaumne. ²⁶Minkánáámó tína'a ken-ímáyáámó ontáfé'a kesifompá'á inái síya'a kemá ímba inái senaná ²⁷wemá úwoi tiména wenarumbó tímakaintafena póna úwoi timíníye. Kentáfé'a

sé'a Maníkómpákémbá kunkáiyé sé'a tirumbá símakaantafena kesifomá arumbá tímakaiye. ²⁸Kesifompákémbá marapá'á kumbéraunda pó'a

káf'e'a marapá'á tuw'e'a kesifompá'á iyónaumne Ísu súwasa ²⁹wení kísau-waasi sésa káf'e'a ímba waé'mai-aaifinkemba sémpo aforatá simásimene. ³⁰Kesáá séta áisai ónáisaiye ímba súnasaama emá ísaraandawi po afora'á wésene. Miyásá séta Maníkómpákémbá kunkáanesa sune suwaná ³¹Ísu séna kentáf'e'a Maníkómpákémbá kunkáiye sembánifo ³²kárika'a siyuwé'a kentí naaó'-nao'a wété owa'á keyáá mérausina kesifomá kesé'a méraiye. ³³Mináái simátimunda pó'a kesé'a káásimai mé'a aáno úmai wempa'á méraaro. Marapá'-wáási karaáná'a tinkésa sáwí'a uwátinkanaafo marapá'-tántáá'wará waásiwara'a iyáákaraunda pó'a kentirunkó aamoí ína'a méranaawe Ísu siyáiyé.

Ísu wení waásisafena ísámai Maníkómpá'á inaimó siyáin-aaí.

17 ¹Ísu simátimena wiyómpa'a awánéna séna kesifóo minkánáá wétiye. Kesúwí'a óraa'a ína'á enáwí'a óraa'-i'a uwánkáano. ²Seyaafá'-wáásí káráwiyaundasafe fasi'aémbá símakaanda pó'a símakaanda-waasi aúí'a úmai maé'mae'a uwátinkaunda mindásafe kesúwí'a óraa'-i'a ína'á enáwí'a óraa'-i'a uwánkáano. ³Eyáá érai-Fasi'aenko óne. Kembá si'mákaandawi úne. Empá'é kempá'é tésa kenkáísááimo ísááwi aúí'a úmai maé'mae'a wéowe. ⁴Marapá'á enáwí'a óraa'a úmai símakaanda-kisau tai'áúmne. ⁵Kesifóo maramó ímbo úmakondara'a esé'a méraawanana kesúwíko óraa'-i'o uráinka'a po aneka'á miyá ínkwa'e'a sune. ⁶Marapá'-wáásí'fínkémbá ení waási-i'a uwátinke símakaana'a entáf'e'a miyámó iwáí méraiye símai paapé uwátinkaunasa enáái wéisaawe. ⁷Símakaandasafesa sésa mintántáá'á Maníkómó ámakain-tantaa'e wésewe. ⁸Símakaanda-aaimo simátimunda wéisaawe. Empákémbá kunkáunda-aaí isésa sésa Maníkó ai'mákaisana kunkáiye wésewe. ⁹Miwísáf'e'a ísámai ínaí sune. Marapákén-úwóí-wáásísáf'e'a ímba ínaí sumpo símakaanda-waasi ení waásisafe'a ísámai ínaí sune. ¹⁰Ení waási kesí waásin-owe. Kesí waási ení waási ésa kesúwí'a óraa'-i'a wéowe. ¹¹Marapá'ó ímbo méraanda empá'á iyónaumpo miwí marapá'á méranaawe. Kawe-késífóo miwiyá'á emá káráwiyinasa pósa Maníkómbó áántaan-kwaasi-i'a úmai méranaawe. Esé kesé'o káásimaimo mérauyantemba miwí káásimai méranaawe. ¹²Miwísé'a mé'a káráwiyaunasa Maníkómbó áántaan-kwaasi-i'a úmai mésa ímba sáwí-amba arááíwakaawe. Énifo moóráwigo sáwí-amba arááíwainda póna mináái Maníkón-aaí aúfáí'fimba agaimaréna siyáin-aaí paapé íniye. ¹³Empá'á ímbo iyúnda marapá'á mé'a miwí tirumpimbá kesí aamoigó óraa'o intáf'e'a mináái simátimune. ¹⁴Enáái simátímakaumne. Kemó ímbo érai'o marapá'-wáásímó úndantemba miwí ímba érai'a marapá'-wáásí ombá pósa marapá'-wáásí úwoi-waasi týámba wéuwatinkaawe. ¹⁵Ímba sé'a miwí marapákémbá kuntiyaaó sumpo waántáwanko sáwí'a uwátínkáífo séma káráwiyuwo sune. ¹⁶Kemó ímbo érai'o marapá'-

wáásímó úndantemba miwí ímba érai'a marapá'-wáásín-owe. ¹⁷Enáái érai'-aai póna tirumpimbá wérainasa ení waási-i'a úmai méranaawe. ¹⁸Kembó si'maróna'o marapá'ó kunkáundantemba miwí ti'maráanas marapá'-wáásífimbá méranaawe. ¹⁹Miwísáf'e'e sé'a enaráái aantemba wáúnda pósa enaráái aantemba waránááwe.

²⁰Ímba maankwáásísáf'e'-aantemba inai sumpo miwí táái isésa kentáfésa timankúnkúmba ésa Maníkómpákémbá kunkáiyé siyawisafe'wara'a inai sune. ²¹Kesifóo inai sé'a esé kesé'o kááisamaimo mérauyantemba miwí enté kenká'é kááisamai méranaawe. Miwí kááisamai méraamba pósa marapá'-wáásí tuwánésa sésa érai'a Maníko Ísumba ai'mákaisana kunkáiyé sénááwe. Mindásafe'a inañfinkémbá simámune. ²²Esé kesé'o mimbórái'o úmaimo mérauyantemba símakaanda-fasi'aemba tímakaunda pósa mimbórái'a úmai méranaawe. ²³Emá kesé'a kááisamai méraana'a kemá miwísé'a kááisamai méraunda pósa miwí kááisamai méranaawe. Marapá'-wáásí mindá tuwánésa sésa Maníko Ísumba ai'mákaisana kunkáiyé sénááwe. Enarumbó símakaandantemba miwíwárá'á tímakaunda pósa marapá'-wáásí tuwánésa sésa érai'e sénááwe. ²⁴Kesifóo maramó ímbo úmakondara'a enarumbá siméma fasi'aémbá símakaane. Símakaanda-waasi kesé'a méraiwe sé'a súnda pósa kesí fasi'aémbá awánánááwe. ²⁵Kesifóo usukáéwi óne. Marapá'-wáásí embá ímba wéawanaafo kemó awánáúnda símakaanda-waasi kentáfésa sésa Maníko ai'mákaisana kunkáiyé wéséwe. ²⁶Entáfé'a miyámó iwái méraiye símai paápé uwátimunasa enarumbó símakaandantemba miwí tirumbá simíya'a miwísé'a méraunne. Entáfé'a miyámó iwái méraiye símai paápé uwátinkare'a paápé úmai kónaunne Ísu inañfinkémbá miyá siyáiyé.

Ísumbo ta'ótokaan-aaí.

Máttyu 26:47-56, Máaka 14:43-50, Rúku 22:47-53

18 ¹Ísu simátimena wení kísau-waasise'a Kíndáróni-nomba kofatésa taai-kanáágúnéfímbá komérowana ²Ísu wení kísau-waasise'a mintái-kanáágúnéfí'á kógo upa'á Yúndasi Ísuni pintaru'-wáásígó mintái-kanáágúnéfí'á awánópa'a ³mifá'á kúmba ámáán-kawaa-waasiye óraa'-amaan-kísau-waasiye i-wáásíwárá ámáán-danka'-i-waasiwara'a ti'marówana Yúndasi ti'maena taánáinkwara paepé'wara'a maimaésa ómbá to'maésa mintái-kanáágúnéfí'á kumbá ⁴Ísu wempá'ó tinda-tantaakomba iséna wení waásifinkemba íyáfasinena miwí túranka'a koména tísai ena séna nááwani ayaafáiya wéoo súwasa sésa ⁵Ísu Násaretifakewintafeta wéayaafai-une suwaná séna miwántáfé'o sembá kemá úne súwasa Yúndasi Ísuni pintaru'-wáásígó póna miwísé'a méraiye. ⁶Kemá úne Ísu súwasa miwí tauwéropa'a tanaambá fowaná ⁷Ísu anekalá

tísai ena séna nááwani ayaafáiya wéoo súwasa Ísu Násaretifakewintafeta wéyaaafai-une suwaná ⁸Ísu séna é'a simátímakaumne. Maandá kemá úne. Kembó siyaafái ontáfé'a maankwáásí étinkaiyasa koró Ísu súmba ⁹Maníkontáféna siyáimba símakaanda-waasi ímba sáwí-amba arááiwakaawe siyónka'a póna paápé úmai mináái súwana ¹⁰Sáimoni Pítaa paepáé'a awáúfínkémbá taútuwena aifa'-ámáán-káwáágóni kísau-waasigon-áá'a fagáúsuwomba minkísáú-wáásígón-áwí'a Márákáasi wenáá'a fagáúsuwowa ¹¹Ísu Pítaantafena séna ení paepáé'a awáúfímbá wiyuwó. Sí'o índa-i'a uwásinkaiyambanifo

kesifoní kísau ímba tuwánáúmpo miyá ónaumne Ísu siyáiyé.

Ísumba áí'maesa Ánásimpa'o kuráan-aai.

¹²Ísu súwasa i-wáásiyé miwítí óraa'-waasiye ámáán-danka'-i-waasiye Ísumba ta'óto'mai ayáánka'a kárá'umaesa ¹³áí'maesa aifa'á moórá-kawaagon-awi'a Ánásimpa'a tuwaná wemá Káyafaasin-ásáánko éna minkánáá Káyafaasi aifa'-ámáán-káwáágó póna ¹⁴ááéma simátimena séna Yúndaa-waasi seyaafá'a púwófo séna moóráwigo puwíníye siyáiwain-ásáánkompa'a kuráawe.

Pítaa ímba awánáúnda-waasin-iyemo siyáin-aai.

¹⁵Kuwasarái Ísuni kísau-waasiyai moóráwigo Sáimoni Pítaae moóráwigoe'a Ísumba arááíwa'maesarai kuyambá aifa'-ámáán-káwáágó moóráwigomba awánasuwwowana aaimó ísópa'a Ísumbo máánkaropa'a imérowana ¹⁶Pítaa máápa'-ontafimba mérowana aifa'-ámáán-káwáágó awánówi iyuweréna ontará'ó káráwiyon-arasigomba simámuwana ontá tiyankówana Pítaamba áí'maena iyáferowana ¹⁷minárásígó Pítaamba awánéna áisai ena séna minkwáásígóni kísau-waasiya'ono súwana Pítaa séna ímbanifo kemá fí'on-kwaasi úne súwasa ¹⁸táwitafesa ésa kísau-waasiye i-wáásiyé iyamá agaimakésa tiyáámba wégaufuwana Pítaa mináái simásuwena iyará'á koména ayáámba kauráiyé.

Aifa'-ámáán-káwáágó Ísumbo áisai uráin-aai.

Mátítyu 26:59-66, Máúka 14:55-64, Rúku 22:66-71

¹⁹Pítaa iyamá wégaufuwana aifa'-ámáán-káwáágó Ísuntafena séna simátímakaanda-aai simásimiyo. Ení kísau-waasisafewara'a simásimiyo súwana ²⁰Ísu séna Yúndaa-waasiti óraa'-amaan-daumpa'e kári'-amaan-daumpa'e simáti-simatimbo émaunda afora'ó sémaunda ímba aúpá'á simátímakaumpo ²¹nóintafewa wésisai-ono. Kesááimo ísaraawi tísai inasá simátímakaunda-aai ísaraamba pósa sénááwe súwana ²²ámáán-danka'-i-waasigo Ísumba tufuwéna séna aifa'-ámáán-káwáágómó sinkál'á ímba miyá siyó súwana ²³Ísu séna sáwí-aaimo súndaraka misáwí-áái ááéma afora'á isinó. Kawe'-ááímó súndasafe nóintafewa sínkamono

súwana ²⁴Ánási ai'marówasa ayáámpinken- anda ímba awátuwesa minándáwárá'á áí'maesa Káyafaasi aifa'-ámáán-káwáágómpá'á kuráawe.

Pítaa ímbo awánáúnda-waasin-iyemo siyáin-aai.

Mátíyu 26:71-75, Máaka 14:69-72, Rúku 22:58-62

²⁵Aifa'-ámáán-káwáágómpá'á Ísumba kuwaná Pítaa iyará'á ména ayáámba wégaufuwasa iyará'ó máún-kwaasi áisai esa sésa ewárará minkwáásigóní kísau-waasiya'ono suwaná mináái umémpa'a tuwéna séna ken-ímbaniye súwana ²⁶aifa'-ámáán-káwáágóní kísau-waasigo Pítaantafena séna emá minkwáásigóe'a taai-kanáágúnéfá'á méraaya'a tuwánérúnda éraira súno séna Pítaamo áá'lo fagáúsuwowini akún-ándáfákéwí súwana ²⁷Pítaa aneka'á séna ken-ímbaniye súwana kokórigó áái siyáiyé.

Ísumba Páiratimpa'o áí'mae kuráan-aai.

Mátíyu 27:1-2,11-14, Máaka 15:1-5, Rúku 23:1-5

²⁸Kokórigó áái súwasa siyarónka'a Káyafaasini naaúmpakemba Ísumba áí'maesa kámáni-oraakoni pááimpa'a máankesa sésa ímba Yúndaa-waasiti naaúmpa'an-ifo fí'on-kwaasiti naaúmpa'a iyéta tíyótaimo í-tánómbá ínta náúnafo sésa ímba íyúwana ²⁹Rómu-kamani-kawaagon-awi'a Páirati kúwákárúwena kuntísai ena séna minkwáásí nóra inkakena aaifimbá maenkánaera séo súwasa ³⁰sésa ímbo sáwí'lo uráinkakaa ínta áí'maeta túsino suwaná ³¹Páirati séna keyáárika'a áí'mae'a kentí ámáámbo makénten-úmai simánkáaro súwasa minYúndáá-óráá'-wáásí sésa Rómu-kamani-waasi moóráwigombo tufú'maimo utáiyantafesa aambá fáí'makaawe sumbá ³²ááema Ísu simátimena séna aaraa-táyá'á sínkamiya'a uwónaumne siyáin-aai paápé úwasa áí'maesamo kumbá minááísáfésa uwaná ³³Páirati naaúmpa'a kunuweréna iyéna Ísumba áántena séna emá Yúndaa-waasiti kawáágówá óno súwana ³⁴Ísu séna ení imáyáfinkena síesai ó waásiya simámakaawawa síesai óno súwana ³⁵Páirati séna kemá ímba Yúndaa-waasi úne. Ení waásiye óraa'-amaan-kisau-waasiye áí'maesa kempá'á tiyáafo nóra ónasawa'iyó súwana ³⁶Ísu séna kemó kawáá-í'lo úndama ímba marapá'á wéraiye. Kemó kawáá-í'lo úndamo marapá'ó wérainkakaa kesí kísau-waasi tíyááwaisino. Yúndaa-waasi kembá ta'ótoraafó sésa tíyááwaisino sésa ta'ótokaawe. Kemó kawáá-í'lo úndama ímba marapá'á wéraiye súwana ³⁷Páirati áisai ena séna kawáágówá óno súwana Ísu séna é'a séne. Mindásafe'a marapá'á kumúnana masínkaraimba pó'a arupíse-aai wésimatimune. Arupíse-aaisafesamo aamoimó owí kesááima wéisaawe súwana ³⁸Páirati séna nóin-aaiya arupíse-aain-iyó siyáiyé.

Ísumba tufuwíyana puwínomo siyáin-aai.

Mátíyu 27:15-31, Máaka 15:6-20, Rúku 23:13-25

Páirati simásuwena kúwákárúwena Yúndaa-waasisafena séna wemó sáwí'lo uráimbo simásímakaamba saafá únana ímbanifo ³⁹tíyótaimo

í-tánón-kánáá tintembá moórá-waasi áántaawa'a ándáfakembo awá'ankaundantemba minkánáámó tinká'á Yúndaa-waasiti kawáágóná awá'ankanaumno tísai ena súwasa ⁴⁰óraaka sésa ímbanifo wembá ímba awá'ánkenda Párápásimba awá'ankaa suwaná Párápási tiyéna uménté'a in-kwáásín-iye sésa

wembá awá'ankaa siyáawe.

19 ¹Suwaná Páirati i-wáásí simátimuwasa Ísumba áwíyandasamba áwiyonku'-nésa ²óraa'-waasiti kámo'an-iye sésa áwíyandama owepámai Ísu a'nómpímbá kufé'ankesa naae-únánkwátói óraa'-waasiti unáánkwátóin-iye sésa uwánkesa ³karaánáá'a ankésa moórá-mora wempá'á tésa sésa Yúndaa-waasiti kawáágó óne sésa tiyáántamba tufúto'naamai uráawe.

⁴Tufúto'naamai uwaná aneká'á Páirati kúwákárúwena seyaafá'-wáásísáféna séna ísáaro. Ímba sáwí'o uráintafe'a áí'mae'a túranka'a máánkaraana'a awánaaro. Ímba sáwí'a uráiyé súwana ⁵Ísu kúwákárúwena a'nómpímbá áwíyandawara naae-únánkwátóiwara'a kúwákárúwowa Páirati simátimena séna minkwáásígómbá awánaaro súwasa ⁶óraa'-amaan-kisau-waasiye ámáán-danka'-i-waasiye awánésa óraaka'-oraaka'a sésa aaraa-táiyá'á tuffyana puwíno suwaná Páirati séna wemá ímba sáwí'a uráimba pó'a kemá ímba tufuwónaumpo kembiwí áí'mae'a aaraa-táiyá'á mátufuwo súwasa ⁷Yúndaa-waasi sésa wemá séna Maníkón-áánimba úne sémáyáímbanifo kentáásí ámáánko séna miyámó síndawimba tufuwíyana puwíno símakaampimba póta tufuwónaumne suwaná ⁸Maníkón-ááninko úne siyáin-aii Páirati isówana áfááraumai áá'a úwana ⁹naaúmpa'a kunuweréna imaéna Ísumba áísai ena séna nááfakewiya'ono súwana Ísu iséna ímba aai súwana ¹⁰Páirati séna kemó áísai únda nóra séwa ímba aai wéseno. Kemó aaimó senasamó ésa awá'ankanaawe. Kemó senasamó ésa aaraa-táiyá'á tufuwíyama puwínone. Mifásí'áémbá tokáumne súwana ¹¹Ísu séna Maníkómó mifásí'áémbó ímbo ámakainkaka ímba toráásino. Maníkó ámakaifo sí'maenamo enká'ó másinkaiwaini sáwí-kisaugo ení sáwí-kisauomba íyáákaraiye siyáiyé.

¹²Ísu súwana Páirati mináái iséna séna nóra'iyo ke minkwáásí awá'ankanae'a wéune súwasa Yúndaa-waasi óraaka sésa emó awá'ankemo éma ímba Rómu-kamani-aifa-kawaagoni waási-i'a wéone. Ísu séna kemá kawáágó úne siyáintafena Rómu-kamani-aifa-kawaagomba íyáákanaemo siyáintafe mindásafewe séma ímba awá'ankaa suwaná ¹³⁻¹⁴Páirati mináái iséna Ísumba áí'maena máápa'a óntan-arumbo akwítukom-barupa'a Yúndaa-waasi-taafinken-awi'a Kápata-marupa'a kumbéna aafimbó maitínkáám-barupa'a kumbéna Yúndaa-waasisafena séna kentí

kawáágón-iyé súwana tíyótáimo í-tánón-kánáá aafáyáaraamba úwana káfékaamba wááwái kárika'a tínena úwana Páirati Yúndaa-waasisafena séna kentí kawáágón-iyé súwasa ¹⁵ ímbaniye sésa óraaka'-óraaka'a sésa aaraa-táiyá'á tufuwíyana puwíno suwaná Páirati tísai ena séna kentí kawáágómbá aaraa-táiyá'á tufuwónaumno. Mindá tirááíya taíyó súwasa óraa'-amaan-kisau-waasi sésa Rómu-kamani-aifa-kawaago weyáá kentáásí kawáágón-iyé suwaná ¹⁶ Yúndaa-waasi-taaigo íyáákontafena Páirati séna Ísumba aaraa-táiyá'á tufúwóro séna tímakaiye.

Ísumba aaraa-táiyá'ó tufúkáan-ai.

Mátíyu 27:32-44, Máaka 15:21-32, Rúku 23:26-43

¹⁷Páirati timúwasa i-wáásí Ísumba áí'maesa tufuwíyan-aaraa-taima wembá ámúwana áúwaata'maena tufuwíyan-aempa'o kúmba mináémpá'-áwí'a a'nónayaantapa Yúndaa-waasi-taaifinkemba Kórígótaafa mináémpá'á kuwasá ¹⁸ aaraa-táiyá'á aiyayaanka'a tufúsúmaresa kae'-wáásíyáí Ísuni séfasefa'-arausampa'a aaraa-táiyá'á tufúsúmaresa Ísumba afufumpimbá tufúsúmarowana ¹⁹ Páirati wení kísau-waasisafena séna Ísu Násaretifakewi Yúndaa-waasiti kawáágón-iyé sé'a agaimái a'nónká-táiyá'á máráaro súwasa ²⁰ kaumbo-wáásí tááifinkemba Yúndaa-waasi-taaifinkene Rómu-waasi-taaifinkene Kíríki-waasi-taaifinkene agaimárówasa sáwífa'-waasi awánomba tufúwún-aempa'a óraa'-naopa'a ewaa'á wérowasa sáwífa'-waasi mináúfáímá awánésa toráumai ísówasa ²¹ Yúndaa-óraa'-amaan-kisau-waasi Páiratintafesa sésa Yúndaa-waasiti kawáágón-iyé ímba miyá símai agáínda wemá séna Yúndaa-waasiti kawáágó úne miyá símai agauwó suwaná ²² Páirati séna é'a agaimakáumne siyáíye.

²³ I-wáásí Ísumba aaraa-táiyá'á aiyayaanka'a tufúsúmaresa wení unáánkwátói maimaésa éiyainka'a tuwímbaresa moórá-mora-i-waasi éiyain-kwaasi minúnánkwátói maimaésa moórá-ampanta paákákén-únánkwátói ímbo farúmakon-ampanta maimaésa sésa ²⁴ ínta tafeónaumpo sésa ááfésa tíyáananasa nááwa íyáákenawa máíníyo sumbá Maníkón-ai aúfáífimba agaimaréna séna

kesí unáánkwátói tuwímbai maimaésa moórá

kesí ampantarátáfésa ááféma tiyaráawe

siyónka'a pósa i-wáásí miyá uráawe.

²⁵ I-wáásí miyá uwasá Ísuni waási aaraa-táiyá'ó tufún-taigoni áwáufimba mésa Ísun-anówa úwana wenáúnko Kórópasi awaainínkón-áwí'a Máriaa úwana Mágátáraa-naopaken-ininkon-awí'a Máriaa úwasa miyáumai-inimba aaraa-táigóní áwáufimba mérowana ²⁶ Ísu wenanówamba awánéna kembá Yónimba suwánéna anówantafena séna miwá enáánimban-iyé séna ²⁷ kentáféna séna miwá enanón-iyé súwa'a isé'a kesí naaúmpa'a móankare'a káráwiyaumne.

Ísumo pukáin-aai.*Máttyu 27:45-56, Mááka 15:33-41, Rúku 23:44-49*

²⁸Minkákémbá Ísu imáyáa éna séna seyaafá-kísáú tai'áúmne súmba sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba awátinkaunda-kisau seyaafá-kísáú tai'ásuwaumne séna Ísun-aai Maníkóni aúfáifinkemba paapé índasafena Ísu séna nontáféna sínkáíye súwana ²⁹ándá-aran-domba ika-nómbá anaféúmpímbá wérowasa faru-táénáma mindómpímbá tu'maésa ofiyentáemopimba sinúfaimaesa náinkwae sésa Ísun-óika'a mósá márówana ³⁰Ísu néna séna seyaafá-kísáú tai'ásuwaumne séna a'nómbá kífaena afowan-ayáámpimba wenámútamba to'maréna pukáíye.

Ísuni awáúfímbá waantáámbó faiyáin-aai.

³¹Ísu weyááríka'a puwúwasa Yúndaa-waasimo saagon-kánáa tíyótaimo í-tánón-kánáa aafáyáaraamba úwasa pósa sésa saagaan-kánáárá'a puwíyan-kwaasi aaraa-táiyá'a máéfo sésa Páíratimpa'a tésa sésa puwíyan-kwaasi ímba úwoi tiyúwéwasa aaraa-táiyá'a méraaro. Tísamai ankaisíyasa ááéma puwíyasa taaiyakémbá marapá'a múratuwaaro suwaná ³²Páíрати ewé súwasa i-wáásí Ísuni séfasefa'-arausampa'o tufúsúmaron-kwaasi tísamai koankaisésa ³³Ísumba taawánomba é'a pukóntafesa wenaísamai ímba ankáísúwana ³⁴moórá-i-waasigo Ísuni awáúfímbá waantáántámbá faúwana naewárá nonkwárá'a kunkáíye.

³⁵Mindámo awánáúndawi simátímakaumne. Awáné'a érai'-aai súnnda pó'a isé'a sé'a érai'e sénááwe. ³⁶Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna wenayáátámba ímba ankaisónááwe agaimaréna siyónka'a pósa i-wáásí miyá urááwe. ³⁷Moóráfa'a agaimaréna séna waantáántámbó fáiyamba afuwónááwe agaimaréna siyónka'a póna paapé uráíye.

Ísumbo utaráan-aai.*Máttyu 27:57-61, Mááka 15:42-47, Rúku 23:50-56*

³⁸Yósepi Árímatíyaa-naopakewi Ísun-aai isówi éna Yúndaa-oraal-waasi táároi inkaiséna wenáwí'a áwiyotuwena Ísumo puwúnka'a Páíratimpa'a téna séna Ísun-áuma utánáifo simiyó súwana Páíрати séna kanaámpó máínone súwana Yósepi Ísun-áuma komaúwana ³⁹Níkótímási ááéma Ísumpa'o nó'waambo tiyáiwai asaa-wiyúmbó úm-basawemba óraa'-masawemba kae'a maimaéna Yósepimba kóái'maesarai ⁴⁰Ísun-áuma komaimaésarai ampantafímbá minásáa-wíyúm-básáwénkwárá'a kára'umaesarai tésarai Yúndaa-waasi miyáumaimo utaantembá pósarai miyáumai utarááye.

⁴¹Ísumbo tufúkáan-aempa'a taai-kísáú wérowana utaráan-ontan-aima ímbo waási utarón-ontan-aima wérowasarai ⁴²saagaan-kánáámá ampáámbán-íye sésarai minóntán-aima ewaa'a wérontafesarai Ísumba mimpímbá máutaraaye.

Ísu pukáimpinkembo íyáfasinkain-aai.*Mátíyu 28:1-8, Mááka 16:1-8, Rúku 24:1-12*

20 ¹Sondaará'á siyarónka'a ímba sán-karowana Mária¹yaa Mágátáraa-naopaken-ininko utámakopa'a wéna koawánóm²ba óntan-aigoni óikaken-ontamba maisukówana koawánéna ²awaantanténa Sáimoni Pítaante kenté'a tasimásimena séna kentáásí óraakon-úma óntan-aifinkemba maimaé³sa nááfara makáao súwakai ³Pítaae kesé'a utámakon-ontan-aifa'a kónae sékai ⁴suwaantantékai kówáyamba kemá Pítaamba kóyááke'a aifa'á óntan-aifimba kówánda ⁵kífae'a ampanta aantemba wéromba awáné'a ímba óntan-aifimba íyáferaawanana ⁶Sáimoni Pítaa téna óntan-aifimba íyáferena awánóm⁶ba ampanta aantemba wérowana ⁷Ísun-a'nónkákén-ámpántá moórá-aempa'a wérowana awánówa'a ⁸óntan-aifimba aifa'ó kówándawi íyáferé'a awáné'a sé'a érai'a pukáimpinkemba íyáfasinkaiye séwándanifo ⁹Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna pukáindafinkemba íyáfasinainiye siyáim⁹ba ímba ísámai kawé'a ówáyamba ¹⁰kenkáísí naaópakai kuráuye.

Ísu paapé úwana Máriaamo awánarain-aai.*Mááka 16:9-11*

¹¹Naaópa'a kówáyana Mária¹¹yaa óntan-aigoni óika'a ména ifil'á wéténa kífaena óntan-aifimba awánóm¹²ba ¹²kae'-wáásí waén-únánkwátóiwara'a Ísumbo utámakom-barupimba mésarai moóráwigo a'nómpá'á maúwana moóráwigo aísamaifa'a méroyana Mária¹³yaa tuwánówasarai ¹³sésarai menínínkóo nóintafewa ifil'á wétaano suyaná Mária¹⁴yaa séna kesí Fasi'aénkómbá maimaé¹⁴sa nááfara makáao sé'a ímba wéraisaa'a wéawanaumne ¹⁴simásuwena waeréna awánóm¹⁵ba Ísu úmbanifo ímba awánéraase úwana ¹⁵Ísu séna menínínkóo nóin-ifira wéténa nááwan-ayaafaawa wéono súwana Mária¹⁶yaa séna taai-kisáúrá'ó káráwiyaiwai iyé-ímáyáá éna séna emó maimaémo nááfa'o maké simásimiyo. Komaénae súwana ¹⁶Ísu séna Mária¹⁷yaa súwana méwaerena wenááifinkemba séna Raaponai súmba maanááifínkémbá waé'mai séna kesí Fasi'aénkóo súwana ¹⁷Ísu séna kesifompá'ó íyóndasafe'a úmpo ímba ta'ótorao. Kesífárawaisai kosimátime sé kesifoné kentifompá'á iyúne. Kesí Maníkóné kentí Maníkómpá'á iyúne súwana ¹⁸Mária¹⁸yaa Mágátáraa-naopaken-ininko Ísuni kísau-waasi kosimátimena séna Fasi'aénkómbá awánáumne séna Fasi'aénkómó sún-aai simátímakaiye.

Ísuni waási wembó awánaraan-aai.*Mááka 16:14-18, Rúku 24:36-49*

¹⁹Misóndáágóní fenómpinka'a Ísuni kísau-waasi Yúndaa-oraa'-waasisafena táá'a úwasa naaúmpa'a imésa ontá wisukówana Ísu

túranka'a paápé éna séna aáno úmai méraaro séna ²⁰ ayáánarumpin-afiwara awáúfín-áfíwará'á aráátimuwasa miwítí Fasi'aénkómbá awánésa pósa áfááran-aamoi uwánkówana ²¹ Ísu aneka'á séna aáno úmai méraaro. Kesifomó si'mákaintemba miyáumai kembiwí ti'máráana'a kesí kísau komáero séna ²² wenááma áútimena séna Maníkóní Ufaen-ámútánkómbá tíménana kesé'a mérainiye. ²³ Sáwí-imayaamo maitiyuwáíyanamo éna misáwí-ímáyáá tai'áíníye. Ímbo maitiyuwáíyanamo éna misáwí-ímáyáá úwoi waé'wae'a íníye Ísu siyáíye.

Tómaasi Ísumbo awánarain-aii.

²⁴ Ísu paápé úwasa wení kísau-waasi awánasuwonka'a Tómaasi moórá-awi'a Títímási mináwíkoní áwáuma amáántágae'a wemá fi'opa'o maémomba ²⁵ túwasa simámesa sésa Fasi'aénkó paápé isatá awánáúmne suwaná Tómaasi séna ayáánarumpin-afiwara awáúfín-áfíwará'ó awáné'ó ta'ótorekaa sé'a pukáimpinkemba íyáfasinkaiye súsino súwasa ²⁶ afakaeté-no'waamba maisuwésa Tómaasiwara'-úmai aneka'á wení kísau-waasiye naaúmpa'a imésa ontá wisukówana Ísu túranka'a paápé éna séna aáno úmai méraaro séna ²⁷ Tómaasintafena séna siyáánarumpimba ta'óto'mai awáné suwáúfimbá ta'óto'mai awáné sé kentáfé karo'é sénafainifo érai'e siyó súwana ²⁸ Tómaasi séna kesí Fasi'aénkó emá kesí Maníkó óne súwana ²⁹ Ísu séna ááéma ímba suwánarempo karo'é siyáandaniye. Káfé'a suwánáanda po érai'e wésene. Ímbo suwánaawimo ésa érai'emo sésamo timankúnkúmbo ésa aamoí isaná tirunkó kawé'a íníye Ísu siyáíye.

³⁰ Ísu wení kísau-waasi súrankata fi'o-fi'on-kisau-waame'a aráásimuwata tuwímbai maankwándááífimbá ímba agaimakáundanifo tuwímbai agaimakáúmne. ³¹ Ísu Maníkón-ááninko póna wemó íyáfasinankaraiwain-iye sé'a maanáúfái agaimakáumpo Ísun-aaisafesa timankúnkúmbo ónááwe. Miyámó timankúnkúmbo ésa Ísuwe'a kááísamai maé'mae'a ónááwe sé'a maanáúfái agaimaráúmne.

Afakaeté-waasi Ísumbo awánaraan-aii.

21 ¹ Ánaaemba Táípriyasi-waaukoní áwáífa'a Ísu miyáumai paápé úwasa wení kísau-waasi awánaraawe. ² Wení kísau-waasi túwaandu uwái miwí túwí'a Sáímoni Pítaawe Tómaasi moórá-awi'a Títímásiye moóráwigo Káríri-aempakemba Kéna-naopaken-kwaasigon-awi'a Nátániyeriye Sépétin-ááninkaiye fi'on-kae'-waasiye miyáumai-waasi túwaandu uwaná ³ Sáímoni Pítaa simátimena séna mófáá'a kotoránae'a kúne súwasa kesááwará'á montá kónáisaiye sésa nompín-táómpimba íyátesa kumbá nó'waamba mófáá'amai wima'wima'-umbá ímba mófáá'a torówana ⁴ siyarónka'a Ísu nonáwáífa'a mérowasa ímba awánéraase uwaná ⁵ Ísu séna iyámpóisono. Mófáá'a tokáao súwasa ímbaniye

suwaná ⁶Ísu séna mare'mare'-únámbá tiyáánúrapa'-aempa'a nompímbá túwéwana kumína'a mófáá'a tóráaro súwasa wemó súnten-umba sáwífa'-mofaa'a tórówana mindómpín-táómpimba ímba kanaa'á máráaraantamba éna ówitowa'a ⁷kemá Pítaantafe'a sé'a epínda Fasi'aénkón-iye séwánana Pítaa mináái iséna kisaumo maíndasafena paákákén-únánkwátóimo faú'maromba minúnánkwátói maimái úmaena nompín-táómba tuwéna nompímbá ásáfena nonáwáífa'a kúwana ⁸nonáwái ewaa'á wérowata fí'on-kwaasisa mindómpín-táómba maimaéta mare'mare'-únámbá tafisímaeta kówándasa ⁹nonáwáífa'o ásáfaawandasa iyamá wégowana mófáá'wara tónkwará'á wéagauwata awánáawánanasa ¹⁰Ísu séna tóráám-bofaa'a tuwímbai maimaé'a teró súwana ¹¹Sáímoni Pítaa nompín-táómpimba íyátena mare'mare'-únámbá tafisímaena nonáwáífa'a mámarowana óraa'-mofaa'a ¹⁵³mofaa'a wéna sáwífa'-mofaa'a wérombanifo mare'mare'-únámbá ímba tararówana tafisímaena nonáwáífa'a mámarowana ¹²Ísu simásimenasa séna tamandaaró súwata nááwa'ono séta áisai ónae séta ówándasa ímba áisai eta Fasi'aénkó iyé-ímáyáá ówánanasa ¹³Ísu mófáá'wara tónkwará'á maimáísa símakaiye. ¹⁴Ísu pukáimpinkemba íyáfasinkena kae'-í'a paápé uréna kaumbogóntá aneká awánaraumne.

Ísu Pítaantafena kesí waásiya'a káráwiyuwomo siyáin-aaí.

¹⁵Tómbá násúwówana Ísuma Sáímoni Pítaantafena séna Yónin-ááninko Sáímoniyo. Miwí íyáákewa enarumbá wésimeno súwana séna ewé Fasi'aénkóo en-ímáyáámó únda é'a suwánaraane súwana Ísu séna kesí sipisípi-araaka'a káráwiyuwo séna ¹⁶aneka'á Ísu áisai ena séna Yónin-ááninko Sáímoniyo. Ken-ímáyáá wéono súwana séna ewé Fasi'aénkóo en-ímáyáámó únda é'a suwánaraane súwana Ísu séna kesí sipisípiya'a káráwiyuwo séna ¹⁷kaumbo-í'a Ísu

áisai ena séna Yónin-ááninko Sáímoniyo. Ken-ímáyáá wéono súwana kaumbo-í'a áisai ena súntafena Pítaan-arunko umbaí tówana séna Fasi'aénkóo seyaafá-tántáá'á é'a awánaraandasafe en-ímáyáámó úndawara'a é'a suwánaraane súwana Ísu séna kesí sipisípiya'a káráwiyuwo. ¹⁸Érai'a simáme'a sune. Emá aú-waasi méraanda po ení unáánkwátói ane'maké ení imáyáafinkemba úwoi wénompo waurámbó kéma enayáámba fárútuwenasa ímbo embó arááímo táíndafa'a máankanaawe Ísu séna ¹⁹minááímó súmba Pítaamo miyáumai puwéna mindá Maníkón-áwí'a mósá maráínone séna Pítaantafena séna kesirááíma wauwó siyáíye.

Ísunte Yóninte-taai.

²⁰Ísu Pítaantafena súwana Pítaa kowaeréna moóráwigomba awánarai. Ááéma tómbó nopa'á Ísuni ewaa'á ména séna Fasi'aénkóo nááwa ení

pintaru'-wáásí íníyo siyáiwaimba ²¹Pítaa kowaeréna awánéna Ísumba áísai ena séna Fasi'aénkóo minkwáásíndó súwana ²²Ísu séna kemó sé'o wemá úwoi maambárará'á méraina'a kemá kumónaumnemo sendamá ímba endén-ifo kendén-iyé. Emá kesirááíma wauwó Ísu súwasa ²³wení kísau-waasi ímba kawé'-úmai ísónkakemba sésa wemá ímba puwíníye sésa simátíma'mae kuwaná Ísu miyán-áái ímba siyáimbanifo wemá úwoi méraina'a kemó kumónaumnemo sendamá ímba endén-iyé Ísu siyáíye.

²⁴Ímba puwíníyemo siyáan-kwaasi kemá Yóni úne. Mináái simátíme'a aúfáífimba agaisuwaúnda mináái érai'-aain-iyé. ²⁵Ísumo maiyáin-kisau tuwímbai agaé'a tuwímbai ímba agaiyáunda pó'a seyaafá'ó agaisuwé'o é'a seyaafá'-márámá faráátasuwaunafo sé'a sune.

Kemá Yóni sún-da-ai tai'áíye.